

تاریخچه ، تعاریف و مفاهیم اساسی

حسابداری (بعنوان زبان تجارت)

حسابداری که اغلب زبان تجارت خوانده می شود ، روشهایی است قراردادی (زبان مشترک) که توسط کارشناسان و استادان حسابداری و یا انجمنهای حرفه ای حسابداران در طول تاریخ تدوین گردیده ، به تدریج مورد قبول همگان قرار گرفته است و قابل تغییر و تصحیح می باشد

اطلاعات حسابداری

اطلاعات حسابداری ، یک سری اطلاعات مالی مربوط به مبادلات یک واحد یا شخص تجاری است ، که بر حسب واحد پول رایج کشور بیان می گردد. برای ثبت آن از سیستم دستی (قلم – کاغذی) یا الکترونیکی استفاده می کنند.

تعریف حسابداری

« حسابداری عبارتست از فرآیند تشخیص ،جمع آوری،تلخیص ،ثبت ،طبقه بندی و گزارش اطلاعات اقتصادی که برای استفاده کنندگان اطلاعات مزبور ، امکان قضاوت و تصمیم گیریهای آگاهانه را فراهم می سازد. »

ثبت فعالیتهای مالی

در این مرحله کلیه داد و ستدها و فعالیتهای مالی به ترتیب تاریخ وقوع در دفتری به نام دفتر روزنامه ثبت می شود. در هر کشور فعالیتهای مالی بر حسب واحد پول رایج همان کشور در دفاتر ثبت می گردد. (در ایران بر حسب ریال در دفاتر ثبت می گردد.)

طبقه بندی اقلام ثبت شده

در این مرحله اقلام ثبت شده در دفتر روزنامه ، به حسابهای مختلف در دفتر دیگری به نام دفتر کل انتقال می یابند.

گزارش کردن اقلام در قالب اعداد قابل سنجش

مرحله خلاصه کردن عبارتست از ترکیب و تنظیم نتیجه حسابهای دفتر کل به نحوی که حداکثر اطلاعات مورد نیاز به طور خلاصه و ساده به دست آید. در این مرحله مهمترین صورتها یا گزارشات مالی عبارت است از :

←ترازنامه (وضعیت دارایی، بدهی و سرمایه را نشان می دهد).

←صورت سود و زیان (میزان سود و زیان مؤسسه را با توجه به درآمد و هزینه برای مدتی معین نشان می دهد).

←صورت حقوق صاحبان سرمایه (تغییرات سرمایه صاحبان مؤسسه را به دارایی آن مؤسسه برای مدتی معین نشان می دهد).

► تفسیر نتایج حاصل از بررسی اقلام خلاصه شده

در این مرحله، اعداد مندرج در صورتهای مالی مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند.
(این مرحله بعهدہ مدیر مالی میباشد)

► استفاده کنندگان اطلاعات و گزارشهای حسابداری

*استفاده کنندگان داخلی یا درون سازمانی (عمدتاً مدیران اجرایی می باشند).
*استفاده کنندگان خارجی یا برون سازمانی (صاحبان سرمایه، دولتها، بستانکاران، بانکها، رقبا، سرمایه گذاران بالقوه و ...)

► دلایل استفاده مدیران مؤسسات از صورتهای و گزارشات مالی

مدیران مؤسسات با مطالعه و تجزیه و تحلیل صورتهای مالی به نقایص کار خود پی می برند و این امر را در برنامه ریزیهای آینده مؤسسه مد نظر قرار می دهند

► دلایل استفاده صاحبان سرمایه مؤسسات از صورتهای و گزارشات مالی

صاحبان سرمایه همواره علاقمند هستند از وضعیت مالی مؤسسه خود مطلع باشند و این امر تنها از طریق صورتهای مالی امکانپذیر است. آنها با بررسی نتایج حاصله از این صورتهای، به کفایت مدیرانی که به کار گمارده اند پی می برند.

► دلایل استفاده دولتها از صورتهای و گزارشات مالی

دولتها از این جهت علاقه مند به اطلاع از وضعیت مالی مؤسسات بازرگانی و انتفاعی می باشند که:
تعیین میزان مالیات بر درآمد

► دلایل استفاده بستانکاران از صورتهای و گزارشات مالی

بستانکاران همواره علاقمند هستند از وضعیت مالی مؤسسات، به جهت آگاهی از میزان اعتبار آنها و اینکه تا چه حد می توانند آنها را طرف معامله قرار دهند، اطلاع داشته باشند.

► دلایل استفاده بانکها از صورتهای و گزارشات مالی

بانکها معمولاً درموقع پرداخت اعتبار (وام) به مؤسسات بازرگانی و انتفاعی به منظور اطلاع و بررسی وضعیت مالی آنها ترانزنامه و سایر صورتهای مالی آنها را مطالبه می نمایند.

▶ دلایل استفاده رقبا از صورتهای و گزارشات مالی

رقبا معمولاً در سیستم اقتصاد آزاد و سرمایه داری، هر مؤسسه ای سعی می کنند از وضعیت مالی رقبای خود اطلاع داشته باشند تا بتوانند سیاست اقتصادی مناسبی را اتخاذ نموده، از نظر تحصیل سود و دست یابی به بازار از دیگران پیشی بگیرند.

▶ دلایل استفاده اشخاصی که مایل به سرمایه گذاری در مؤسسات خصوصی اند از صورتهای و گزارشات مالی

از آنجائیکه مبنای اصلی سرمایه گذاری افراد در مؤسسات بازرگانی، تحصیل سود بیشتر است. در نتیجه همواره قبل از سرمایه گذاری علاقمند به بررسی صورتهای مالی مؤسسه مذکور می باشند.

▶ تقسیم بندی واحدهای اقتصادی

* واحدهای اقتصادی که فعالیتهای انتفاعی دارند.

(هدف کسب سود است).

* واحدهای اقتصادی که فعالیتهای غیر انتفاعی دارند.

(هدف کسب سود نمیباشد)

▶ تقسیم بندی واحدهای انتفاعی از لحاظ نوع فعالیت در ایران

* واحدهای تجاری انتفاعی

* واحدهای غیر تجاری انتفاعی

▶ واحدهای تجاری انتفاعی

اشخاص و یا مؤسساتی هستند که به قصد تحصیل سود به فعالیتهای تجاری می پردازند. مانند انواع مؤسسات و شرکتهای تجاری.

▶ واحدهای غیر تجاری انتفاعی

اشخاص یا مؤسساتی هستند که به قصد تحصیل سود به فعالیتهای غیر تجاری می پردازند. مانند مؤسسات خدماتی.

▶ تقسیم بندی واحدهای انتفاعی از لحاظ طرز تشکیل

* واحد انفرادی (تک مالکی) مانند : تجار و کسبه

* شرکتهای ضمانتی مانند : شرکتهای تضامنی ، شرکتهای نسبی

*شرکتهای سرمایه ای مانند : شرکتهای سهامی ، شرکتهای با مسئولیت محدود

▶ اصول پذیرفته شده حسابداری

اصول و مفاهیم حسابداری ، یک سلسله روشهای قراردادی است که توسط کارشناسان و استادان حسابداری و یا انجمنهای حرفه ای حسابداران تدوین گردیده ، به تدریج مورد قبول همگان قرار گرفته است و همواره قابل تغییر و تصحیح می باشد.

▶ اصول پذیرفته شده حسابداری

فرض داشتن شخصیت حقوقی جداگانه
فرض تداوم و استمرار فعالیتهای مالی
فرض وجود واحد اندازه گیری
فرض دوره مالی

▶ فرض داشتن شخصیت حقوقی جداگانه

یعنی اطلاعات مالی برای یک شخصیت حسابداری معین جمع آوری می گردد. به طور کلی باید گفت که فرض داشتن شخصیت حقوقی جداگانه ، یک مبنا برای تعیین خط جدایی بین یک واحد اقتصادی و مالکین آن در دفتر تجزیه و تحلیل فعالیتهای مالی بدست می دهد.

▶ فرض تداوم فعالیتهای مالی

یعنی اینکه عملیات یک واحد اقتصادی باید در بیش از یک دوره زمانی یکساله (که کافی برای اجرای آن و نیز انجام قراردادها و تعهدات موجود باشد) ادامه یابد

▶ فرض وجود واحد اندازه گیری

یعنی اینکه نتایج مالی یک شخصیت حسابداری در قالب پول سنجیده و گزارش می گردد.

▶ فرض دوره مالی

یعنی اینکه عمر شخصیت حسابداری ، یک دوره کوتاه مدت مثلاً یک سال تعیین گردد ، تا صورتهای مالی در پایان آن تهیه شده و نتایج فعالیتهای مالی تعیین گردد ؛ و استفاده کنندگان از صورتهای مالی مجبور نباشند ، تا پایان عمر شخصیت حسابداری که نامحدود است ، صبر کنند.

▶ سایر اصول حسابداری

- ۱) اصل قیمت تمام شده در زمان تملک دارایی
- ۲) اصل وضع هزینه های یک دوره از درآمد همان دوره
- ۳) اصل افشاء حقایق

۴) اصل قابل اعتماد بودن

۵) اصل قابلیت مقایسه

۶) اصل ثبات رویه

► مفهوم اصل قیمت تمام شده

یعنی کلیه دارایی‌ها به ارزش زمان تملک معادل قیمت تمام شده در دفاتر ثبت و در صورت‌های مالی منعکس گردند.

► مفهوم اصل وضع هزینه‌های یک دوره از درآمد همان دوره

یعنی در هر دوره مالی، هزینه‌هایی که در تحقق درآمد همان دوره صرف گردیده است گزارش می‌گردد.

► مفهوم اصل افشاء حقایق

یعنی اینکه کلیه حقایق با اهمیت و مربوط به وضعیت مالی و نیز نتایج فعالیت‌های مالی، باید افشاء گردیده، در اختیار استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی قرار گیرد.

► مفهوم اصل قابل اعتماد بودن

یعنی اینکه اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی باید، اولاً صحیح باشند، ثانیاً قابل تأیید و تصویب باشند و ثالثاً کامل و جامع باشند.

► مفهوم اصل قابلیت مقایسه

یعنی اینکه اطلاعات حسابداری باید به همان اندازه که قابلیت مقایسه با یکدیگر، در طی دوره‌های مختلف مالی را دارند، قابلیت مقایسه با اطلاعات مؤسسات مشابه را نیز داشته باشند.

► مفهوم اصل ثبات رویه

رعایت اصل قابلیت مقایسه داشتن اطلاعات حسابداری، مستلزم این اصل می‌باشد. یعنی اینکه در دوره‌های مختلف مالی، یک رویه ثابت حسابداری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

► تقسیم حسابداری به رشته‌های مجزا و تخصصی

* ۱. حسابداری مالی (عمومی)

* ۲. حسابداری دولتی

* ۳. حسابداری صنعتی (قیمت تمام شده)

* ۴. حسابداری مالیاتی

* ۵. حسابداری بودجه‌ای

* ۶. حسابرسی

* ۷. حسابداری مؤسسات غیر انتفاعی

حسابداری مالی (عمومی)

در این رشته که در واقع زیر بنای کلیه رشته های حسابداری است و اکثر مؤسسات بازرگانی از آن استفاده می نمایند ، کلیه فعالیت های مالی در دفاتر خاص ثبت و در پایان هر دوره مالی ، صورتها یا گزارشهای مالی مورد نیاز تهیه می شود.

حسابداری دولتی

چگونگی ثبت و نگهداری حسابها در مؤسسات و شرکتهای دولتی ، در این رشته از حسابداری مورد بحث قرار می گیرد.

حسابداری صنعتی (قیمت تمام شده)

در حسابداری صنعتی ، نحوه محاسبه قیمت تمام شده هر واحد محصول در هر یک از مراحل تولید ، توضیح داده می شود. از اینرو به حسابداری قیمت تمام شده نیز معروف است.

حسابداری مالیاتی

در این رشته از حسابداری در مورد چگونگی تعیین میزان مالیات بر درآمد مؤسسات و افراد با توجه به قوانین و مقررات مالیاتی مصوب ، گفتگو می شود.

حسابداری بودجه ای

حسابداری بودجه ای ، چگونگی تهیه و تنظیم بودجه با توجه به نتایج فعالیت های مالی و مقایسه بودجه تنظیم شده (پیش بینی عملیات مالی آینده) با نتایج واقعی عملیات مالی را مورد بررسی قرار می دهد.

حسابرسی

حسابرسی عبارتست از بررسی اسناد ، مدارک ، دفاتر و گزارشات مالی یک مؤسسه و اظهار نظر نسبت به صحت آنها.

مراحل حسابرسی

● مرحله اول :

حسابرسی داخلی که توسط حسابرسان عضو مؤسسه انجام می شود.

● مرحله دوم :

حسابرسی توسط حسابداران مستقل حرفه ای که وابسته به مؤسسه نمی باشند.

حسابداری مؤسسات غیر انتفاعی

در این رشته از حسابداری ، از سیستم و عملیات حسابداری سازمانهای غیر انتفاعی مانند مؤسسات خیریه و مؤسسات آموزشی صحبت می شود. عامل اساسی در این رشته اتخاذ سیستمی است که پیروی دقیق مدیریت از محدودیتهای مقرر از طرف قوانین یا اشخاص و افراد تأمین کننده منابع مالی مؤسسه را تضمین نماید.

▶ فصل دوم

صورت‌های مالی

▶ معادله حسابداری

رابطه بین داراییها ، بدهیها و حقوق صاحبان سرمایه در معادله حسابداری زیر نشان داده شده است :

$$\text{داراییها} = \text{بدهیها} + \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

▶ دارایی‌ها

اموال و حقوق مالی متعلق به هر مؤسسه است که قابلیت تقویم به پول و دارای منافع آتی می باشد. در این تعریف منظور از اموال ، انواع دارایی مشهود و قابل لمس و رویت ، مانند : موجودی نقدی ملزومات ، اثاثیه ، ساختمان و غیره می باشد و منظور از حقوق مالی ، اقسام دیگر دارایی مانند مطالبات از اشخاص حقیقی و حقوقی (حسابهای دریافتی ، اسناد دریافتی) و نظیر آن می باشد.

▶ تقسیم داراییها به ترتیب قدرت نقد شوندگی

• داراییهای جاری

• داراییهای ثابت

• داراییهای نامشهود

• سایر داراییها

▶ داراییهای جاری

داراییهایی که بیشترین قابلیت نقد شوندگی را دارا هستند مانند : تنخواه گردان ، موجودی نقد ، سرمایه گذاری کوتاه مدت بانکی ، حسابهای دریافتی (بدهکاران) ، اسناد دریافتی (سفته ، برات) ، موجودی کالا و مواد (مانده مواد - کالای در جریان ساخت - کالای ساخته شده - قطعات و لوازم خانگی - موجودی ملزومات) ، اثاثه ، پیش پرداخت بیمه اموال و غیره .

▶ داراییهای ثابت

سرمایه گذاری در سهام عادی ، سپرده اوراق قرضه ، سپرده بلند مدت بانکی ، وام بلند مدت به کارکنان ، ماشین آلات ، زمین ، ساختمان ، تجهیزات و اثاثه و غیره.

▶ داراییهای نامشهود

سرقفلی ، حق الاختراع ، حق الامتیاز ، علایم تجاری.

▶
آشنایی با بعضی از حسابهای مهم:

موجودی نقدی

وجوه نقدی است که در محل مؤسسه در یک صندوق نگهداری می شود. معمولاً مؤسسات اعم از بازرگانی و غیر بازرگانی مبالغ عمده وجوه نقد را در بانک نگهداری می کنند که تحت همین عنوان و (بانک) در حسابها منعکس می گردد و جزء داراییهاست.

▶ حسابهای دریافتنی

این حسابها نشان دهنده میزان مطالبات مؤسسه از افراد و مؤسساتی است که به مؤسسه بدهکار هستند ولی برای بدهی خود اسناد تجارتي (مانند سفته و برات) به مؤسسه نداده اند.

▶ اسناد دریافتنی

اسناد دریافتنی (اسناد وصولی) اسنادی، از قبیل سفته و چک و.. می باشند که می بایست وجوه مربوط به آنها در موعد (سر رسید) معین توسط بدهکاران مؤسسه تأدیه گردد.

▶ ملزومات

آن دسته از لوازمی را گویند که بطور روزانه مقداری و یا تعدادی از آنها مصرف می شود. مانند: لوازم التحریر.

▶ اثاثه

منظور از اثاثه وسایلی از قبیل میز ، صندلی ، قفسه ، ماشین تحریر ، ماشین حساب و غیره است.

▶ ساختمان

محلی است که مربوط به فعالیتهای مؤسسه در آن صورت می گردد. این نوع دارایی به تدریج مستهلک می شوند ، تا روزی که غیر قابل استفاده گردند (داراییهای ثابت). باید توجه داشت که اقلام مربوط به داراییها ، با قیمت تمام شده (نه با قیمت روز در بازار) در دفاتر ثبت گردیده ، با همان ارزش در صورت حسابهای مالی منعکس می شوند.

▶ بدهی ها

مبالغی که یک مؤسسه به افراد و مؤسسات دیگر بدهکار است و یا کلیه مبالغی که بازپرداخت آنها در تاریخهای معین بر عهده مؤسسه است ، بدهی نامیده می شود. به عبارت دیگر بدهی ادعا یا حق مالی طلبکاران نسبت به داراییهای یک مؤسسه است و این حق نسبت به داراییهای معینی نمی باشد ، بلکه نسبت به کل داراییهاست.

▶ دسته بندی بدهی ها

* بدهی های جاری یا کوتاه مدت

* بدهی های غیر جاری یا بلند مدت

▶ بدهی های جاری

حسابهای پرداختی (بستنکاران) ، اسناد پرداختی کوتاه مدت ، وامهای پرداختی جاری و

▶ بدهی های غیر جاری (بلند مدت)

اوراق قرضه پرداختی ، وام بلند مدت پرداختی، و....

▶ حقوق صاحبان سرمایه

حقوق صاحبان سرمایه عبارتست از حق صاحب یا صاحبان مؤسسه نسبت به دارایی مؤسسه مذکور ، در واقع وقتی بدهیها را از داراییها کسر نماییم ، مانده را حقوق صاحبان سرمایه می نامند.

▶ ترازنامه (صورت وضعیت مالی)

ترازنامه یا بیلان عبارتست از صورتی از وضع مالی یک مؤسسه را از نظر دارایی ها و بدهی ها و حقوق صاحبان را در یک تاریخ معین (غالباً آخرین روز ماه یا سال) نشان می دهد و به همین دلیل به آن صورت وضعیت مالی نیز گفته می شود.

فرم ترازنامه یک مؤسسه

▶ مثال

مؤسسه خدماتی سعیدی اطلاعاتی به شرح زیر دارد

* داراییها شامل : ۱۵۰۰۰ ریال وجه نقد ، ۲۰۰۰۰ ریال حسابهای دریافتی ، ۶۰۰۰۰ ریال زمین ، ۱۴۰۰۰۰ ریال ساختمان.

* بدهیها شامل : ۳۰۰۰۰ ریال حسابهای پرداختی ، ۲۵۰۰۰ ریال اسناد پرداختی ، ۱۵۰۰۰ ریال پیش دریافت از مشتری.

* حقوق صاحبان سرمایه شامل : ۱۶۵۰۰۰ ریال می باشد. ترازنامه مربوطه آن را تهیه فرمایید

▶ صورت سود و زیان

صورت سود و زیان ، صورتی است که یک مؤسسه و نتیجه وضعیت فعالیتهای مالی را در طی یک دوره مالی نشان می دهد. ترازنامه وضعیت مالی یک مؤسسه را در یک تاریخ معین نشان می دهد بنابراین بدون وجود صورت سود و زیان نمی توان از چگونگی فعالیتهای مالی در طی یک دوره آگاه گردید.

▶ اطلاعاتی که صورت سود و زیان و ترازنامه یک مؤسسه نشان میدهد

صورت سود و زیان مؤسسه قابلیت سود آوری مؤسسه را نشان می دهد. در حالیکه ترازنامه اطلاعات لازم در مورد قدرت پرداخت بدهیها را نشان می دهد.

▶ سود یک دوره مالی

در صورتیکه درآمد از میزان هزینه بیشتر باشد سود داریم.

هزینه ها در طی دوره مالی - درآمد در طی دوره مالی = سود ویژه در طی دوره مالی

▶ زیان یک دوره مالی

در صورتیکه درآمد از میزان هزینه کمتر باشد زیان داریم.

درآمد در طی دوره مالی - هزینه ها در طی دوره مالی = (زیان ویژه در طی دوره مالی)

▶ هزینه

* منظور از هزینه مبالغی است که جهت کسب درآمد به خرج گرفته می شود. یعنی اگر مؤسسه کارش را ارایه خدمات است، برای انجام و ارایه این خدمات متحمل خرجها و پرداختهایی می گردد که آنها را هزینه می گویند.

* هزینه های هر دوره باید از درآمدهای همان دوره کسر گردند و این در واقع بر اساس یکی از اصول مهم حسابداری

(اصل وضع هزینه های یک دوره از درآمد همان دوره) می باشد.

▶ مثال (صورت سود و زیان)

اطلاعات زیر از شرکت تبلیغاتی امین در دست است:

✓ کل دریافتی بابت ارایه خدمات تبلیغاتی به مشتریان به مبلغ ۱۶۰۰۰ ریال

✓ دریافت قسمتی از طلب از مؤسسه جهان به مبلغ ۴۰۰۰ ریال

✓ پرداخت حقوق ماهیانه منشی به مبلغ ۴۰۰۰ ریال

✓ پرداخت آب و برق مصرفی ۵۰۰ ریال

▶ پاسخ

شرکت تبلیغاتی امین

صورت سود و زیان

برای مهر ماه سال - - ۱۳

درآمد :

دریافت بابت ارایه خدمات تبلیغاتی	۱۶۰۰۰ ریال
دریافت بابت قسمتی از طلب از مؤسسه جهان	۴۰۰۰ ریال
کسر می شود : هزینه ها :	
پرداخت حقوق ماهیانه منشی	۴۰۰۰ ریال
پرداخت آب و برق مصرفی	(۵۰۰) ریال
سود ویژه دوره مالی	۱۵۵۰۰ ریال

▶ صورت حقوق صاحبان سرمایه

صورت حقوق صاحبان سرمایه ، یکی از صورتهای مالی است که به وسیله آن میزان حق صاحبان سرمایه در انتهای دوره مالی محاسبه می گردد.

▶ منابع حقوق صاحبان سرمایه

← سرمایه گذارهای شخصی صاحب یا صاحبان مؤسسه
← سود ویژه مؤسسه در طی دوره مالی

▶ حالت اول

محاسبه حقوق صاحبان سرمایه ، در صورتیکه مؤسسه دارای سود ویژه بوده ، صاحب مؤسسه نیز برداشتی نکرده باشد

مثال : فرض می کنیم آقای سعیدی در فروردین ماه سال -- ۱۳ یک مؤسسه خدماتی با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس کرد چنانچه سود ویژه سالیانه وی ۲۳۰۰۰۰۰ ریال باشد و برداشتی نداشته باشد حقوق صاحبان سرمایه چقدر است ؟

$$= 6300000 = (2300000 - 0) + 4000000 = \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

▶ حالت دوم

محاسبه حقوق صاحبان سرمایه در صورتی که مؤسسه دارای سود ویژه بوده ، صاحب مؤسسه نیز برداشتی کمتر از مبلغ سود ویژه نموده باشد

مثال : فرض می کنیم آقای سعیدی در فروردین ماه سال -- ۱۳ یک مؤسسه خدماتی با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس کرد چنانچه سود ویژه سالیانه وی ۲۳۰۰۰۰۰ ریال باشد و برداشتی معادل ۱۰۰۰۰۰۰ ریال حقوق صاحبان سرمایه چقدر است ؟

$$= 5300000 = (2300000 - 1000000) + 4000000 = \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

▶ حالت سوم

محاسبه حقوق صاحبان سرمایه در صورتیکه مؤسسه دارای سود ویژه بوده ، اما صاحب مؤسسه برداشتی بیش از سود مذکور نموده باشد .

مثال : فرض می کنیم آقای سعیدی در فروردین ماه سال -- ۱۳ یک مؤسسه خدماتی با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس کرد چنانچه سود ویژه سالیانه وی ۲۳۰۰۰۰۰ ریال باشد و برداشتی معادل ۲۵۰۰۰۰۰ ریال حقوق صاحبان سرمایه چقدر است ؟

$$= 3800000 = (2300000 - 2500000) + 4000000 = \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

▶ حالت چهارم

محاسبه حقوق صاحبان سرمایه در صورتیکه مؤسسه دارای زیان بوده ، صاحب مؤسسه نیز در طی دوره مالی مبلغی برداشت نموده باشد

مثال : فرض می کنیم آقای سعیدی در فروردین ماه سال -- ۱۳ یک مؤسسه خدماتی با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس کرد چنانچه زیان ویژه سالیانه وی ۵۰۰۰۰۰۰ ریال باشد و برداشتی معادل ۲۰۰۰۰۰۰ ریال حقوق صاحبان سرمایه چقدر است ؟

$$= 3300000 = (-5000000 - 2000000) + 4000000 = \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

▶ تأثیر سرمایه گذاری مجدد در محاسبه حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره مالی

منظور از سرمایه گذاری مجدد ، مبلغی است که صاحب مؤسسه در طی دوره مالی به سرمایه می افزاید.

حقوق صاحبان سرمایه پایان دوره

=

(برداشت صاحب مؤسسه طی دوره مالی - سود ویژه) سرمایه گذاری مجدد

+

سرمایه صاحب مؤسسه اول دوره

▶ مثال (سرمایه گذاری مجدد)

فرض می کنیم آقای سعیدی ، در فروردین سال - - ۱۳ یک شرکت خدماتی را با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس نموده است ، در طی سال نیز معادل ۱۵۰۰۰۰۰ ریال به سرمایه خود بیفزاید. اگر سود ویژه در طی دوره مالی مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ ریال باشد و آقای سعیدی برداشت نقدی معادل مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰ ریال نموده باشد حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره مالی عبارت است از :

حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره مالی

=

(برداشت صاحب مؤسسه - سود ویژه)

+

سرمایه گذاری مجدد

+

سرمایه صاحب مؤسسه

$$۶۷۰۰۰۰۰ = (۸۰۰۰۰۰۰ - ۲۰۰۰۰۰۰) + ۱۵۰۰۰۰۰ + ۴۰۰۰۰۰۰ = \text{حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره مالی}$$

▶ مقایسه برداشت با هزینه های مؤسسه

برداشت به منظور استفاده شخصی صاحب یا صاحبان مؤسسه انجام می پذیرد و ارتباطی به عملیات جاری مؤسسه ندارد به همین دلیل جزء هزینه های مؤسسه محسوب نمی شود و یک حساب جداگانه ای دارد.

▶ فصل سوم

تجزیه و تحلیل و ثبت فعالیت های مالی

▶ حساب و نحوه ثبت در آن

به طور کلی هر فعالیت مالی دارای دو طرف می باشد. یعنی حداقل بر دو عامل اثر می گذارد. مثلاً با خرید ملزومات بطور نسیه ، از یک طرف داراییها (ملزومات) و از طرف دیر بدهیها (حسابهای پرداختنی) دستخوش تغییر می شوند.

▶ قسمت های حساب در ساده ترین شکل خود یعنی حساب تی (T)

(۱) عنوان حساب ، که مشخص می نماید اطلاعات متعلق به کدامیک از اقلام دارایی ، بدهی ، سرمایه ، درآمد و هزینه است.

(۲) طرف راست حساب در اصطلاح حسابداری (طرف بدهکار) خوانده می شود.

۳) طرف چپ حساب در اصطلاح حسابداری (طرف بستانکار) خوانده می شود.

▶ **بدهکار و بستانکار کردن حساب دارایی**

در حساب داراییها همواره افزایش در دارایی را در سمت راست (بدهکار) و کاهش در دارایی را در سمت چپ (بستانکار) نشان می دهند.

▶ **مثال (حساب دارایی)**

فرض کنید : اگر وسیله نقلیه ای به طور نقد به مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال خریداری گردد نحوه انعکاس آن در حساب دارایی چگونه می باشد :

▶ **بدهکار و بستانکار کردن حساب بدهی**

* در حساب بدهیها همواره افزایش در بدهی در سمت چپ (بستانکار) و کاهش در بدهی در سمت راست (بدهکار) نشان داده می شود.

▶ **بدهکار و بستانکار حساب حقوق صاحبان سرمایه**

در حساب حقوق صاحبان سرمایه همواره افزایش در سرمایه در سمت چپ (بستانکار) و کاهش در سرمایه در سمت راست (بدهکار) نشان داده می شود.

▶ **مانده عادی**

در وضعیت نرمال ، میزان افزایش در هر حساب باید از میزان کاهش در آن بیشتر است و در نتیجه مانده حساب ، مانده ای مثبت باشد. مانده مثبت هر حساب را « مانده عادی » آن حساب می گویند.

▶ **مثال (تجزیه و تحلیل ثبت سرمایه و دارایی)**

آقای حسینی شرکت بازرگانی خود را اول مهر ماه افتتاح می نماید با اختصاص مبلغ ۳۵۰۰۰۰۰۰ ریال جهت سرمایه مؤسسه تجزیه و تحلیل این ثبت به صورت زیر می باشد :

پاسخ :

موجودی وجه نقد دارایی افزایش یافته (بدهکار) می شود و سرمایه نیز افزایش یافته و (بستانکار) می شود

▶ **حساب هزینه**

حساب هزینه افزایش آن در سمت راست (بدهکار) و کاهش آن در سمت چپ (بستانکار) نشان داده می شود.

▶ **حساب درآمد**

حساب درآمد افزایش آن در سمت چپ (بستانکار) و کاهش آن در سمت راست (بدهکار) نشان داده می شود.

▶ حساب برداشت

حساب برداشت : افزایش آن در سمت راست (بدهکار) و کاهش آن در سمت چپ (بستانکار) نشان داده می شود.

دلیل ایجاد حساب برداشت بعنوان حسابی جدا از هزینه های شرکت ، استفاده شخصی از داراییهای شرکت می باشد که جدا از هزینه های شرکت است.

▶ طبقه بندی حسابها به حسابهای حقیقی و اسمی

✧ حسابهای حقیقی ، شامل حسابهای دارایی ، بدهی و حقوق صاحبان سرمایه می باشد.

✧ حسابهای اسمی ، شامل حسابهای درآمد و هزینه است که در تهیه صورت سود و زیان مورد استفاده قرار می گیرد.

▶ طبقه بندی حسابها به حسابهای دائمی و موقتی

* حسابهای دائمی ، که مانده آنها از یک دوره مالی به دوره مالی بعد انتقال پیدا می کند.

مانند : حسابهای دارایی ، بدهی و حقوق صاحبان سرمایه.

* حسابهای موقتی که در پایان دوره مالی بسته می شوند.

مانند : حسابهای درآمد و هزینه.

▶ دفتر روزنامه

اولین مرحله حسابداری مرحله ثبت فعالیتهاست. در این مرحله ، اطلاعات مربوط به فعالیتهای مالی پس از تجزیه و تحلیل و تنظیم اسندهای مربوط در دفتری به نام دفتر روزنامه به ترتیب تاریخ وقوع ثبت می گردند. ثبتی که در دفتر روزنامه انجام می شود ، ثبت دو طرفه نامیده می شود.

▶ انواع دفتر روزنامه

* دفاتر روزنامه عمومی

* دفاتر روزنامه اختصاصی

▶ دفاتر روزنامه عمومی :

ساده ترین و متداولترین نوع دفتر روزنامه ، دفتر بسته است که آن را دفتر روزنامه عمومی یا دفتر روزنامه دو ستونی می نامند. این دفتر دارای دو ستون بدهکار و بستانکار می باشد و برای انجام ثبت معاملات در تجارتخانه و مؤسسات کوچک ، کفایت می کند.

▶ دفتر روزنامه اختصاصی

این دسته از دفاتر بیشتر در مؤسسات بزرگ که تعداد معاملات تکراری آنها بسیار زیاد است ، مورد استفاده قرار می گیرد. معمولاً در حدود نود درصد کلیه فعالیتهای مالی این قبیل مؤسسات را می توان به چهار گروه تقسیم و هر گروه را در دفتر روزنامه اختصاصی ثبت کرد.

▶ انواع دفتر روزنامه اختصاصی

* دفتر روزنامه خرید

* دفتر روزنامه پرداختهای نقدی

* دفتر روزنامه فروش

* دفتر روزنامه دریافتهای نقدی

▶ دلایل استفاده از دفتر روزنامه عمومی

- ۱- کلیه فعالیتهای مالی به ترتیب تاریخ وقوع در دفتر روزنامه نشان داده می شود.
- ۲- کلیه اطلاعات و توضیحات مربوط به هر یک از داد و ستدها ، به طور یکجا در دفتر روزنامه نشان داده می شود.
- ۳- استفاده از دفتر روزنامه در جلوگیری از وقوع اشتباه در عملیات دفتر داری ، کمک می کند.

▶ آرتیکل

آرتیکل عبارتست از ثبت یک فعالیت مالی در دفتر روزنامه.

▶ انواع آرتیکل

* آرتیکل ساده

* آرتیکل مرکب

▶ آرتیکل ساده

در صورتی که در نتیجه انجام یک فعالیت مالی ، یک حساب بدهکار و یک حساب بستانکار گردد ثبت مربوط را آرتیکل ساده می گویند.

▶ آرتیکل مرکب

در صورتی که در نتیجه انجام یک فعالیت مالی ، بیش از یک حساب بدهکار و یا بیش از یک حساب بستانکار شود ثبت مربوط را آرتیکل مرکب می گویند.

▶ دفتر کل

دفتر کل عبارتست از دفتری که حسابها پس از طبقه بندی، به طور جداگانه در آن نگهداری می شوند. این حسابها ممکن است بصورت صفحات یک دفتر و یا به صورت کارتها و اوراق آزاد باشد. البته طبق قانون تجارت ایران، استفاده از کارت به عنوان دفتر کل، مجاز نیست.

▶ شکل دفتر کل

متداولترین فرم حسابهای دفتر کل، که نمونه ای از آن در زیر ملاحظه می شود، در حقیقت همان فرم « T » است که هر یک از طرفین آن به چند ستون تقسیم شده است

▶ چگونگی انتقال مبالغ مربوط به فعالیتهای مالی از دفتر روزنامه به دفتر کل

▶ دفتر معین

دفتری است کمکی و فرعی، که جزئیات مربوط به هر حساب دفتر کل (در صورتی که آن حساب، دارای حسابهای متعدد و جداگانه باشد.) در آن نگهداری می شود. در این صورت حساب دفتر کل یک حساب کنترل خوانده می شود.

▶ انواع دفاتر معین

۱- دفتر معین بانک

۲- دفتر معین بدهکاران

۳- دفتر معین بستانکاران

۴- دفتر معین اموال

▶ ویژگیهای دفاتر معین و نحوه نگهداری آنها

دفاتر معین از دفاتر قانونی نیستند و می توانند به صورت کارتهای آزاد باشند. معمولاً برای سهولت مراجعه به صفحات دفتر معین، حسابها در این دفاتر به ترتیب حروف الفباء نگهداری می شوند.

▶ تراز آزمایشی

فهرستی از مانده حسابهاست که در فواصل زمانی مختلف تهیه می شود.

▶ انواع تراز آزمایشی

*تراز آزمایشی دو ستونی

*تراز آزمایشی چهار ستونی

► قسمت های تراز آزمایشی

◀ عنوان تراز آزمایشی

◀ ستون نام حساب

◀ ستون شماره حساب

◀ مانده بدهکار

◀ مانده بستانکار

► مثال (تراز آزمایشی دو ستونی)

مانده حسابهای مؤسسه خدماتی پیام در پایان سال به شرح زیر می باشد :

صندوق	۶/۰۰۰/۰۰۰ ریال
حسابهای پرداختی	۴۰۰/۰۰۰ ریال
ملزومات اداری	۲۰۰/۰۰۰ ریال
سرمایه	۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
پیش پرداخت اجاره	۶۰۰/۰۰۰ ریال
برداشت	۱۰۰/۰۰۰ ریال
اثاثه	۲۰۰/۰۰۰ ریال
درآمد	۱/۷۰۰/۰۰۰ ریال

► پاسخ

مؤسسه خدماتی پیام

تراز آزمایشی

۱۳_ _/۱۲/۲۹

مانده بستانکار	مانده بدهکار	شماره حساب	نام حساب
	۶/۰۰۰/۰۰۰	۱۱	صندوق
	۲۰۰/۰۰۰	۱۴	ملزومات اداری
	۶۰۰/۰۰۰	۱۵	پیش پرداخت اجاره
	۲۰۰/۰۰۰	۱۸	اثاثه
۴۰۰/۰۰۰		۲۲	حسابهای پرداختی
۵/۰۰۰/۰۰۰		۳۱	سرمایه
	۱۰۰/۰۰۰	۳۲	برداشت
۱/۷۰۰/۰۰۰		۴۱	درآمد
۷/۱۰۰/۰۰۰	۷/۱۰۰/۰۰۰		جمع

▶ نحوه تهیه تراز آزمایشی چهار ستونی

برای تهیه تراز آزمایشی چهار ستونی ابتدا باید مانده حسابهای پایان دوره را با توجه به فعالیتهای جدیدی که صورت گرفته مجدداً محاسبه نماییم. بنابراین طی دو مرحله تراز آزمایشی چهار ستونی تهیه می شود مرحله اول ثبت در حسابهای T و مانده گیری و مرحله دوم تهیه تراز آزمایشی می باشد.

▶ مرحله اول - تراز آزمایشی چهار ستونی (تهیه حسابهای T)

مثال - مؤسسه خدماتی پیام در پایان سال فعالیتهای مالی زیر را انجام داده است :

۱ اسفند - پرداخت هزینه بیمه اتومبیل به مبلغ ۳۰/۰۰۰ ریال. (صدور چک)

۹ اسفند - پرداخت هزینه های متفرقه به مبلغ ۲۰/۰۰۰ ریال.

۲۸ اسفند - دریافت مبلغ ۱۵۰/۰۰۰ ریال بابت درآمد.

در صورتیکه در ابتدای اسفند ماه ، مانده حسابهای مؤسسه به شرح زیر است:

بانک	۵۰۰/۰۰۰ ریال
سندوق	۱/۲۵۰/۰۰۰ ریال
سرمایه	۷۵۰/۰۰۰ ریال
اسناد پرداختنی	۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال

▶ پاسخ

صندوق شماره حساب: ۱۱	بانک شماره حساب: ۱۲	درآمد شماره حساب: ۴۱
مانده ۱/۲۵۰/۰۰۰ ۲۰/۰۰۰ (۱۲/۹)	مانده ۵۰۰/۰۰۰ ۳۰/۰۰۰ (۱۲/۱)	۱۵۰/۰۰۰ (۱۲/۲۸)
مانده ۱/۳۸۰/۰۰۰ ۱۵۰/۰۰۰ (۱۲/۲۸)	مانده ۴۷۰/۰۰۰	

هزینه بیمه اتومبیل شماره حساب: ۵۳	هزینه های متفرقه شماره حساب: ۵۹
۳۰/۰۰۰ (۱۲/۱)	۲۰/۰۰۰ (۱۲/۹)

مؤسسه خدماتی پیام
تراز آزمایشی ۱۲/۲۹ -- ۱۳

مانده بستانکار	مانده بدهکار	جمع بستانکار	جمع بدهکار	شماره حساب	نام حساب
	۱/۳۸۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰	۱/۴۰۰/۰۰۰	۱۱	صندوق
	۴۷۰/۰۰۰	۳۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰	۱۲	بانک
۱/۰۰۰/۰۰۰		۱/۰۰۰/۰۰۰		۲۲	اسناد پرداختنی
۷۵۰/۰۰۰		۷۵۰/۰۰۰		۳۱	سرمایه
۱۵۰/۰۰۰		۱۵۰/۰۰۰		۴۱	درآمد
	۳۰/۰۰۰		۳۰/۰۰۰	۵۳	هزینه بیمه اتومبیل
	۲۰/۰۰۰		۲۰/۰۰۰	۵۹	هزینه های متفرقه
۱/۹۰۰/۰۰۰	۱/۹۰۰/۰۰۰	۱/۹۵۰/۰۰۰	۱/۹۵۰/۰۰۰		جمع

▶ کشف اشتباهات و تصحیح حسابها

تراز آزمایشی معمولاً به منظور کمک در کشف اشتباهات ناشی از عملیات حسابداری مورد استفاده قرار می گیرد. اشتباهات حسابداری را نیز می توان به دودسته تقسیم نمود:

* اشتباهاتی که موجب عدم توازن ستونهای تراز آزمایشی می شوند.

* اشتباهاتی که در توازن ستونهای تراز آزمایشی اثری ندارند.

▶ اشتباهاتی که موجب عدم توازن ستونهای تراز آزمایشی می شوند

* اشتباه در نقل اعداد از دفتر روزنامه به دفتر کل.

* ثبت مبلغی در بدهکار یک حساب به جای بستانکار و به عکس.

* اشتباه در مانده گیری حسابها.

* اشتباه در نقل مبلغ مانده حسابها به تراز آزمایشی.

* اشتباه در جمع ستون بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی.

*انتقال مانده بدهکار یک حساب به ستون بستانکار تراز آزمایشی و به عکس.

► شیوه های پیدا کردن سریع اشتباهات

* در صورتیکه جمع ستونهای بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی توازن نداشته باشد - تفاوت بین این دو مبلغ را بدست می آوریم زیرا ممکن است در یافتن علت اختلاف کمک نماید و مبلغی از قلم افتاده باشد.

* در صورتیکه تفاوت بین جمع ستونهای بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی بر دو قابل قسمت باشد - نشاندهنده آن است که یک مانده بدهکار در ستون بستانکار و یا بر عکس ثبت گردیده است.

* در صورتیکه تفاوت بین جمع ستونهای بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی بر نه قابل قسمت باشد - نشاندهنده آن است که امکان دارد دو نوع اشتباه رخ داده باشد.

► اشتباهاتی که در توازن ستونهای تراز آزمایشی اثر ندارند

* کلیه مبالغی که در بدهکار حسابها ثبت گردیده ، برابر با مبالغی است که در بستانکار حسابها ثبت شده است.

* مانده بدهکار یا بستانکار حسابها به درستی محاسبه و به تراز آزمایشی نقل شده است.

* جمع ستونهای بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی صحیح است.

► مهمترین اشتباهاتی که در توازن تراز آزمایشی اثری نداشته اما دال بر صحت آن نیز نمی باشند

* از قلم افتادن ثبت یک یا چند معامله در دفتر روزنامه.

* از قلم افتادن نقل چند آرتیکل ثبت شده در دفتر روزنامه به دفتر کل.

* ثبت یک معامله در دفاتر به مبلغی کمتر یا بیشتر از مبلغ واقعی آن.

* بدهکار یا بستانکار کردن یک حساب به جای حسابی دیگر.

* اشتباه یکسان در تعیین مانده بدهکار یک حساب و مانده بستانکار حسابی دیگر.

* ثبت بیش از واقع مبلغ یک معامله و ثبت کمتر از واقع مبلغ معامله دیگر در یک حساب به طوری

که مبلغ اشتباه در هر دو مورد یکسان باشد.

► تصحیح اشتباهات و ثبت آنها

تصحیح اشتباهات با توجه به نوع اشتباه و تاریخ کشف آن به سه دسته تقسیم می شود :

- تصحیح اشتباهاتی که در دوره مالی جاری انجام می شوند و نیازی به ثبت آرتیکل جدید جهت اصلاح ندارند.
 - تصحیح اشتباهاتی که در دوره مالی جاری انجام می شوند و نیازی به ثبت آرتیکل جدید جهت اصلاح دارند.
 - اشتباهاتی که در دوره مالی بعد کشف می شوند. (خارج از مبحث کتاب می باشد.)
- ▶ **تصحیح اشتباهاتی که در دوره مالی جاری کشف می شوند و نیازی به ثبت آرتیکل جدید، جهت اصلاح ندارند**

△ اشتباه در نام حساب ، یا مبلغ آن در آرتیکل ثبت شده در دفتر روزنامه ، کفایت برای اصلاح روی نام یا مبلغ را خط کشیده عنوان یا مبلغ صحیح نوشته شود.

△ اشتباه در نقل مبلغ از دفتر روزنامه به دفتر کل که برای تصحیح آن ، روی مبلغ اشتباه در دفتر کل خط کشیده و مبلغ صحیح در بالای آن نوشته می شود.

▶ **مثال (بند الف)**

فرض می کنیم که در ثبت مربوط به خرید اثاثه به طور نقد به مبلغ ۱۸۷۰۰ ریال در دفتر روزنامه حسابدار اشتباهاً ۱۷۸۰۰ ریال را ثبت کرده باشد اصلاح حساب به فرم زیر صورت می گیرد:

۱۷۸۰۰	اثاثه
۱۸۷۰۰	
۱۷۸۰۰	صندوق
۱۸۷۰۰	ثبت بابت خرید نقدی اثاثه

▶ **مثال (بند ب)**

چنانچه حسابدار ثبت را در دفتر روزنامه به درستی انجام داده باشد اما در نقل به دفتر کل اشتباه کرده باشد ثبت اصلاحی زیر را داریم:

تشخیص	مانده	بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ	
						ماه	روز
بد	۱۷۸۰۰		۱۷۸۰۰		خرید ائانه به طور نقد	۲	۴
	۱۸۷۰۰		۱۸۷۰۰				

► تصحیح اشتباهاتی که در دوره مالی جاری انجام می شوند و نیاز به ثبت آر تیکل جدید جهت اصلاح دارند

- * حسابدار اشتبهاً جابجایی در نام حساب داشته باشد.
- * حسابدار اشتبهاً نام حساب دیگری را ثبت نماید.
- * حسابدار اشتبهاً مبلغی غیر از مبلغ واقعی را ثبت نماید.

► ۱۵۸- مثال (بند الف) :

فرض می کنیم در تاریخ ۱۳۰۰/۲/۱ -- ۱۳ آموزشگاه احسان یک کامپیوتر به ارزشی معادل ۴۰۰/۰۰۰ ریال به طور نقد خریده باشد :

تشخیص	مانده	بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ	
						ماه	روز
بد	۱۷۸۰۰		۱۷۸۰۰		خرید ائانه به طور نقد	۲	۴
	۱۸۷۰۰		۱۸۷۰۰				

ثبت غلط :

۴۰۰/۰۰۰

صندوق

۴۰۰/۰۰۰

ائانه

بابت خرید کامپیوتر بطور نقد

▶ ثبت اصلاحی

اثاثه

۴۰۰/۰۰۰

۴۰۰/۰۰۰

ملزومات

بابت اصلاح ثبت خرید در ۱ / ۲

▶ مثال (بند ب)

فرض می کنیم در تاریخ ۱۳۰۰/۲/۱ -- آموزشگاه احسان یک کامپیوتر به ارزشی معادل ۴۰۰/۰۰۰ ریال به طور نقد خرید شده باشد:

ثبت غلط:

اثاثه

۴۵۰/۰۰۰

۴۵۰/۰۰۰

صندوق

بابت خرید کامپیوتر بطور نقد

▶ ثبت اصلاحی

اثاثه

۴۰۰/۰۰۰

۴۰۰/۰۰۰

ملزومات

بابت اصلاح ثبت خرید در ۱ / ۲

▶ مثال (بند ج)

فرض می کنیم در تاریخ ۱۳/۲/۱ -- ۱۳ آموزشگاه احسان یک کامپیوتر به ارزشی معادل ۴۰۰/۰۰۰ ریال به طور نقد خرید کرده باشد :

ثبت غلط :

اثاته

۴۵۰/۰۰۰

صندوق

۴۵۰/۰۰۰

بابت خرید کامپیوتر بطور نقد

▶ ثبت اصلاحی

صندوق

۵۰/۰۰۰

اثاته

۵۰/۰۰۰

بابت اصلاح ثبت خرید در ۱ / ۲

▶ فصل چهارم

حسابداری کالا

▶ تقسیم بندی واحدهای اقتصادی انتفاعی

* واحدهای اقتصادی انتفاعی تجاری

* واحدهای اقتصادی انتفاعی غیر تجاری

▶ واحدهای انتفاعی تجاری

به فعالیتهایی از قبیل تولید، خرید، فروش کالا و غیره می پردازند.

▶ اقسام حسابداری خرید و فروش کالا در مؤسسات تجاری

* روش نگهداری حساب کالا

* روش نگهداری حسابهای خرید کالا و فروش کالا به طور جداگانه

▶ روش نگهداری حساب کالا

در این روش حسابی تحت عنوان حساب کالا افتتاح می شود و کلیه عملیات خریدهای کالا در ستون بدهکار و کلیه عملیات فروشهای کالا در ستون بستانکار آن ثبت می شود. نگهداری چنین حسابی نمی تواند مطلوب باشد. زیرا هر گاه بخواهیم سود یا زیان ناویژه حاصل از خرید و فروش را محاسبه نماییم مانده حساب مزبور نشاندهنده سود و زیان نخواهد بود. به بیان دیگر وقتی خرید کالایی صورت می گیرد معادل قیمت خرید حساب کالا را بدهکار و موقع فروش کالا، معادل مبلغ فروش حساب کالا را بستانکار می نماییم.

▶ مثال

شرکت تجارتي امید در ۲۰ تیر ماه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال کالا به طور نقد خریداری می نماید. آرتیکل مربوطه در دفتر روزنامه عمومی می بایست به شرح زیر ثبت شود

۲۰۰/۰۰۰

۲۰ تیر حساب کالا

۲۰۰/۰۰۰

صندوق

بابت خرید کالا به طور نقد

▶ مثال

شرکت تجارتي امید در ۲۰ تیر ماه مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال کالا به طور نقد خریداری می نماید. چنانچه قسمتی از همین کالا را در ۳۰ تیر ماه به مبلغ ۳۰۰/۰۰۰ ریال به طور نقد بفروشد. آرتیکل مربوطه در دفتر روزنامه عمومی می بایست به شرح زیر ثبت شود:

۳۰۰/۰۰۰	۳۰ تیر	صندوق
۳۰۰/۰۰۰		حساب کالا
		بابت فروش قسمتی از کالا

▶ نقایص روش نگهداری حساب کالا برای ثبت خرید و فروش

*مانده حساب کالا به دلیل ثبت خریدها و فروشها بعضاً بدهکار و بستانکار می گردند بنابراین به دلیل نگهداری حساب جداگانه برای موجودی کالا در چنین روشی مانده حساب کالا به تنهایی نمی تواند نمایانگر سود یا زیان ناویژه حاصل از عملیات خرید و فروش باشد.

*به دلیل آنکه احتمال دارد در طی دوره، برگشت از خرید و فروش صورت گیرد که لزوماً می بایست برگشت از خرید را در بستانکار حساب کالا و برگشت از فروش را در بدهکار حساب کالا ثبت نمود، لذا با حسابهای خرید کالا و فروش کالا مخلوط می گردند و تعیین خرید و فروش خالص در چنین روشی مقدور نخواهد بود.

▶ روش نگهداری حسابهای خرید کالا و فروش کالا به طور جداگانه

برای ثبت معاملات مربوط به خرید و فروش کالا در این روش حسابهای جداگانه ای برای خرید و فروش و حسابهای وابسته به آن نگهداری می شود.

▶ حسابداری خرید کالا

مؤسساتی که به خرید و فروش کالا اشتغال دارند، کالاهایی را که به منظور فروش خریداری می کنند، در حساب خرید ثبت می نمایند. افزایش در این حساب بدهکار و کاهش در آن بستانکار است به عبارتی صرف

کردن وجه نقد به حساب می آید و مانند هزینه عمل می کند. در نتیجه مانده عادی حساب خرید مانده بدهکار می باشد.

▶ نحوه ثبت خرید نقدی کالا

زمانیکه خرید نقدی صورت گیرد حساب خرید بدهکار و حساب صندوق (بانک) بستانکار می گردد.

خرید

صندوق

ثبت بابت خرید نقدی کالا

▶ نحوه ثبت خرید نسیه کالا

زمانیکه خرید نسیه صورت گیرد حساب خرید بدهکار و حساب حسابهای پرداختنی بستانکار می گردد.

▶ مثال (حسابداری خرید نقدی کالا)

فرض کنید که فروشگاه رفاه در تاریخ ۶ / ۲ معادل مبلغ ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال کالا از فروشگاه پیام به طور نقد خریداری نماید. ثبت آن در دفتر روزنامه فروشگاه رفاه به شرح زیر می باشد:

خرید

صندوق

ثبت بابت خرید نقدی کالا

▶ مثال (حسابداری خرید نسیه کالا)

فرض کنید که فروشگاه رفاه در تاریخ ۶ / ۲ معادل مبلغ ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال کالا از فروشگاه پیام به طور نسیه خریداری نماید. ثبت آن در دفتر روزنامه فروشگاه رفاه به شرح زیر می باشد:

خرید

۴

حسابهای پرداختی

ثبت بابت خرید نسبه کالا

تذکر

باید توجه داشت که با خرید یک دارایی (ملزومات ، اثاثه و ...) حساب مربوط به همان دارایی بدهکار میگردد و نه حساب خرید. زیرا این حساب فقط اختصاص به خرید کالاهایی دارد که به منظور فروش خریداری شده اند.

مثال

آقای محمدی اقدام به خرید نقدی یک دستگاه ماشین آلات به مبلغ ۳/۵۰۰/۰۰۰ ریال نمود نحوه ثبت آن به شرح زیر است :

۳/۵۰۰/۰۰۰

ماشین آلات

۳/۵۰۰/۰۰۰

صندوق

ثبت بابت خرید نقدی ماشین آلات

دفاتر روزنامه ویژه حساب خرید

* دفتر روزنامه اختصاصی خرید

* دفتر روزنامه پرداختهای نقدی

دفتر روزنامه اختصاصی خرید

مبلغ	عطف	حسابهایی که بستانکار می شوند	تاریخ	
			روز	ماه

دفتر روزنامه اختصاصی خرید ، یک دفتر ثبت اولیه می باشد که به منظور ثبت خریدهای نسبه طراحی گردیده است. در این دفتر فقط خرید های نسبه ثبت می گردد.

▶ **فرم دفتر روزنامه اختصاصی خرید**

▶ **دفتر روزنامه پرداختهای نقدی**

تاریخ	شماره چکهای صادره	حسابهایی که بدهکار میشوند	بابت	حسابهای متفرقه بدهکار	حسابهای پرداختنی بدهکار	خرید بدهکار	تخفیفات نقدی بستانکار	وجوه بستانکار

این دفتر روزنامه برای ثبت پرداختهای نقدی می باشد که شامل ستونهای حسابهای پرداختنی ، خرید نقدی ، حسابهای متفرقه برای ثبت ارقام بدهکار و تخفیفات خرید و وجوه نقد برای ثبت ارقام بستانکار می باشد.

▶ **فرم دفتر روزنامه پرداختهای نقدی**

▶ **هزینه های مستقیم خرید**

هزینه های مستقیم خرید از قبیل : (حقوق و عوارض گمرکی ، هزینه حمل و نقل و غیره) می باشند و مانند هزینه افزایش آن در بدهکار نشان داده می شود و مانده عادی آن مانده بدهکار است.

هزینه های مستقیم خرید

افزایش + بدهکار	کاهش - بستانکار

▶ **مثال (هزینه های مستقیم خرید)**

فرض کنید فروشگاه رفاه ، جهت حمل کالای خریدای شده خود مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال پرداخت کند این فعالیت مالی به صورت زیر ثبت می گردد :

هزینه های مستقیم خرید	۵۰/۰۰۰
صندوق	۵۰/۰۰۰

ثبت بابت پرداخت هزینه های مستقیم خرید

► قیمت تمام شده کالای خریداری شده

برای بدست آوردن قیمت تمام شده کالای خریداری شده به طریق زیر عمل می نمایم:

$$\begin{array}{r} \text{***} \\ \text{***} \\ \hline \text{***} \end{array} \begin{array}{l} \text{*خرید در طی دوره} \\ \text{*اضافه می شود: هزینه حمل کالای خریداری شده} \\ \text{*قیمت تمام شده کالای خریداری شده} \end{array}$$

► مثال

چنانچه شرکت خزر خرید طی دوره ای معادل ۵۲۰/۰۰۰ ریال داشته و هزینه حمل آن ۷/۰۰۰ ریال و هزینه گمرک و و عوارض آن ۱۲/۰۰۰ ریال باشد قیمت تمام شده کالای خریداری شده بصورت زیر محاسبه می شود:

$$\begin{array}{l} \text{هزینه های مستقیم خرید + خرید = قیمت تمام شده کالای خریداری شده} \\ (۱۲/۰۰۰ + ۷/۰۰۰) + ۵۲۰/۰۰۰ = \text{قیمت تمام شده کالای خریداری شده} \\ ۵۳۹/۰۰۰ = \text{قیمت تمام شده کالای خریداری شده} \end{array}$$

► حساب برگشت از خرید

حساب برگشت از خرید زمانی افتتاح می شود که کالایی به دلیل معیوب بودن برگشت داده شود یا اینکه کالای سفارش داده شده با کالای دریافت شده تفاوت داشته باشد. این حساب کاهنده حساب خرید بوده و ثبت مربوطه آن عکس خرید می باشد.

برگشت از خرید

افزایشی	کاهش
+	-
بستانکار	بدهکار

► نحوه ثبت برگشت از خرید به صورت نقدی

صندوق
برگشت از خرید
بابت برگشت قسمتی از کالای خریداری شده به
طور نقد

▶ نحوه ثبت برگشت از خرید به صورت نسیه

حسابهای پرداختی

برگشت از خرید

بابت برگشت قسمتی از کالای خریداری شده به
طور نسیه

▶ مثال (برگشت از خرید به صورت نقد)

فرض کنید فروشگاه رفاه مبلغی معادل ۵۰۰/۰۰۰ ریال کالا خریده باشد که مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال از کالا به دلیل
مطابقت نداشتن با سفارش برگشت داده شد وجه آن نقداً پرداخت میگردد. این فعالیت مالی به صورت زیر
ثبت میگردد:

صندوق

۵۰/۰۰۰

برگشت از خرید

۵۰/۰۰۰

بابت برگشت قسمتی از کالای خریداری شده به
طور نقد

▶ حساب تخفیفات نقدی خرید

ممکن است خریدار به علت عیب و نقص بخشی از کالای خریداری شده، تقاضای تخفیف در قیمت را داشته
باشد، در این صورت حساب تخفیفات نقدی خرید مانند برگشت از خرید عمل کرده و مانده عادی آن
بستانکار است. به عبارتی برگشت از خرید و تخفیفات نقدی خرید هر دو کاهنده حساب خرید می باشند.

تخفیفات نقدی خرید

کاهش	-
بدهکار	
افزایش	+
بستانکار	

▶ مثال (تخفیفات نقدی خرید)

فرض کنید شرکت آلفا کالایی را به طور نسیه به مبلغ ۱۲/۰۰۰ ریال خریداری کرده است که مبلغی معادل ۱/۰۰۰ ریال تخفیف نقدی خرید داشته است. فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

حسابهای پرداختی	۱۲/۰۰۰
صندوق	۱۱/۰۰۰
تخفیفات نقدی خرید	۱/۰۰۰
بابت تخفیفات نقدی خرید	

▶ خرید خالص

خرید خالص :

خرید در طی دوره

اضافه می شود : هزینه حمل کالای خریداری شده

قیمت تمام شده کالای خریداری شده

کسر می شود :

برگشت از خرید

تخفیفات نقدی خرید

خرید خالص

**

(**)
(**)
(**)

▶ مثال (خرید خالص)

فرض کنید بهای تمام شده کالای خریداری شده شرکت آلفا ۶۰/۰۰۰ ریال باشد و برگشت از خرید و تخفیفات

معادل ۷/۰۰۰ ریال و تخفیفات نقدی خرید معادل ۲/۰۰۰ ریال باشد. محاسبه خرید خالص به شرح زیر است :

قیمت تمام شده کالای خریداری شده = خرید خالص - (تخفیفات نقدی خرید + برگشت از خرید و تخفیفات)

$$۶۰/۰۰۰ = \text{خرید خالص} - (۷/۰۰۰ + ۲/۰۰۰)$$

$$۵۱/۰۰۰ = \text{خرید خالص}$$

▶ حسابداری فروش کالا

درآمد در مؤسساتی که به خرید و فروش کالا اشتغال دارند، از طریق فروش کالای خریداری شده حاصل می گردد. بنابراین حساب فروش همانند درآمد عمل کرده، افزایش آن بستانکار و کاهش آن بدهکار می شود. مانده عادی حساب فروش مانده بستانکار است.

فروش	
افزایش + بستانکار	کاهش - بدهکار

▶ فروش کالا به صورت نقد

زمانیکه فروش نقد کالا صورت می گیرد حساب فروش بستانکار و حساب صندوق (بانک) بدهکار می شود.

صندوق	***
فروش	***
ثبت بابت فروش نقدی کالا	***

▶ فروش کالا به صورت نسیه

زمانیکه فروش نسیه کالا صورت می گیرد حساب فروش بستانکار و حساب، حسابهای دریافتی بدهکار می شود.

حسابهای دریافتی	***
فروش	***
ثبت بابت فروش نسیه کالا	***

▶ مثال (فروش نقد کالا)

فرض کنید فروشگاه رفاه موجودی کالای خود را معادل مبلغ ۸۰/۰۰۰ ریال به طور نقد به فروش رسانده است.
فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

۸۰/۰۰۰	سندوق
۸۰/۰۰۰	فروش
	ثبت بابت فروش نقدی کالا

▶ مثال (فروش نسیه کالا)

فرض کنید فروشگاه رفاه موجودی کالای خود را معادل مبلغ ۸۰/۰۰۰ ریال به طور نسیه به فروش رسانده است.
فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

۸۰/۰۰۰	حسابهای دریافتنی
۸۰/۰۰۰	فروش
	ثبت بابت فروش نسیه کالا

▶ حسابهایی که در حسابداری فروش کالا مورد استفاده قرار می گیرند

- * حساب فروش کالا
- * حساب برگشت از فروش
- * حساب تخفیفات نقدی فروش
- * فروش خالص

▶ حساب برگشت از فروش

در صورت برگشت کالای فروخته شده به جای بدهکار کردن حساب فروش ، حساب برگشت از فروش بدهکار می شود. این حساب بر عکس حساب فروش عمل کرده و کاهنده فروش می باشد و مانده عادی آن مانده بدهکار است.

حساب برگشت از فروش	
+ افزایش بدهکار	- کاهش بستانکار

▶ نحوه ثبت برگشت از فروش به صورت نقد

برگشت از فروش

صندوق

برگشت از فروش به صورت نقد

▶ نحوه ثبت برگشت از فروش به صورت نسیه

برگشت از فروش

حسابهای دریافتی

برگشت از فروش به صورت نسیه

▶ مثال (برگشت از فروش نقدی)

فرض کنید در مؤسسه انوری قسمتی از کالای فروخته شده را به مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال نقداً برگشت داده شده است. فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

۲۰۰/۰۰۰

برگشت از فروش

صندوق

برگشت از فروش به صورت نقد

۲۰۰/۰۰۰

▶ مثال (برگشت از فروش نسبه)

فرض کنید در مؤسسه انوری قسمتی از کالای فروخته شده را به مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال برگشت داده شده است که وجه آن بعداً پرداخت می گردد. فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

۲۰۰/۰۰۰	برگشت از فروش
۲۰۰/۰۰۰	حسابهای دریافتی
	برگشت از فروش به صورت نسبه

▶ حساب تخفیفات نقدی فروش

این تخفیف که توسط فروشنده به خریدار داده می شود در دفاتر فروشنده تحت عنوان تخفیفات نقدی فروش ثبت می گردد. این حساب مانند برگشت از فروش مانده عادی آن بدهکار می باشد.

تخفیفات نقدی فروش	
افزایشی +	کاهشی -
بدهکار	بستانکار

▶ مثال (تخفیفات نقدی فروش)

فرض کنید شرکت آلفا کالایی را به طور نسبه به مبلغ ۱۲/۰۰۰ ریال فروخته است که مبلغی معادل ۱/۰۰۰ ریال تخفیف نقدی فروش داشته است. فعالیت مالی مزبور به صورت زیر ثبت می گردد:

۱/۰۰۰	تخفیفات نقدی فروش
۱۱/۰۰۰	صندوق
۱۲/۰۰۰	حسابهای دریافتی
	بابت تخفیفات نقدی فروش

▶ فروش خالص

$$\begin{aligned} & \text{فروش خالص} \\ & = \\ & \text{فروش در طی دوره مالی} \\ & - \\ & \text{(تخفیفات نقدی فروش + برگشت از فروش و تخفیفات)} \end{aligned}$$

▶ مثال (فروش خالص)

فرض کنید شرکت خزر مبلغی معادل ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال فروش در طی دوره مالی داشته باشد و برگشت از فروش و تخفیفات معادل ۴۰/۰۰۰ ریال و تخفیفات نقدی فروش معادل ۲۰/۰۰۰ ریال باشد. فروش خالص عبارتند از :

$$\begin{aligned} & \text{فروش خالص} = ۲/۰۰۰/۰۰۰ - (۴۰/۰۰۰ + ۲۰/۰۰۰) \\ & = ۱/۹۴۰/۰۰۰ \end{aligned}$$

▶ فرم گزارشی تهیه فروش خالص

فروش ناخالص

کسر می شود :

** برگشت از فروش و تخفیفات

**
_____ تخفیفات نقدی فروش

(**)

فروش خالص

▶ دفتر روزنامه اختصاصی فروش

یک دفتر ثبت اولیه است که به منظور ثبت فروشهای نسبیه طراحی گردیده است.

► فرم دفتر روزنامه اختصاصی فروش

مبلغ	عطف	شماره فاکتور فروش	حسابهایی که بدهکار می شوند	تاریخ

► دفتر روزنامه دریافتی نقدی

تاریخ	حسابهایی که بستانکار می شوند	شرح	بده	حسابهای متفرقه بستانکار	حسابهای دریافتی بستانکار	فروش بستانکار	تخفیفات نقدی فروش بدهکار	وجه نقد بدهکار

این دفتر روزنامه برای ثبت دریافتیهای نقدی یک مؤسسه مورد استفاده قرار می گیرد.

► فرم دفتر روزنامه دریافتیهای نقدی

► هزینه حمل کالای فروش رفته

در برخی موارد مؤسسه باید پرداخت هزینه حمل کالا تا مؤسسه خریدار را تقبل نماید. این هزینه با هزینه حمل کالای خریداری شده فرق دارد. زیرا هزینه حمل کالای خریداری شده در محاسبه قیمت تمام شده کالای خریداری شده تأثیر دارد در حالیکه هزینه حمل کالای فروش رفته جزء هزینه های فروش بوده و در صورت سود و زیان و برای محاسبه سود ویژه عملیاتی برآورد می گردد

هزینه حمل کالای فروش رفته

افزایش	کاهش
بدهکار	بستانکار

► مثال (هزینه حمل کالای فروش رفته)

فرض کنید در شرکت نوید قیمت تمام شده کالای فروش رفته ۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال و هزینه حمل کالای فروش رفته آن معادل ۲۰۰/۰۰۰ ریال باشد. سود ویژه شرکت از فروش کالایش به شرح زیر است:

هزینه حمل کالای فروش رفته - قیمت تمام شده کالای فروش رفته = سود ویژه شرکت

$$۲۰۰/۰۰۰ - ۹/۰۰۰/۰۰۰ = \text{سود ویژه شرکت}$$

▶ انواع تخفیفات در مؤسسات تجاری

مهمترین نوع تخفیفات در مؤسسات تجاری عبارتست از:

*تخفیفات تجاری

*تخفیفات بر اساس توافق طرفین

*تخفیفات به دلیل عیب و نقص کالا

*تخفیفات نقدی خرید یا فروش

▶ تخفیفات تجاری

معمولاً، مؤسسات تجاری برای بالا بردن میزان فروش، در زمانهای مختلف تخفیفاتی برای مشتریان خود در نظر می گیرند. به عبارتی این تخفیفات در فروشهای بالا برای مشتریان صورت می گیرد و متفاوت می باشد. تخفیفات تجاری در دفاتر ثبت نمی گردند زیرا فعالیتهای مالی به قیمت تمام شده در دفاتر ثبت می شوند و نه به قیمت روز در بازار.

▶ تخفیفات بر اساس توافق طرفین

گاهی خریدار و فروشنده بر سر قیمتی با یکدیگر توافق می کنند. این نوع تخفیفات نیز به همان دلیلی که در مورد تخفیفات تجاری گفته شد، در دفاتر ثبت نمی گردند.

▶ تخفیفات به دلیل عیب و نقص کالا

گاهی خریدار پس از دریافت کالای خریداری شده متوجه عیب و نقصی در آن می شود و یا در می یابد که با نمونه سفارش داده شده مطابقت ندارد. در این صورت کالا برگشت داده می شود، در نتیجه تخفیفی نیز در حساب برگشت از خرید ثبت می گردد. به همین دلیل این حساب را برگشت از خرید و تخفیفات گویند.

▶ مثال (برگشت از خرید و تخفیفات)

مؤسسه مرنند قسمتی از کالایی را که طی سفارشی از فروشگاه پیام خریداری نمود بدلیل عدم مطابقت برگشت داده و در عوض تخفیفی معادل ۲۰۰/۰۰۰ ریال نقداً دریافت می دارد. ثبت این فعالیت مالی به شرح زیر است

برگشت از خرید و تخفیفات

بابت دریافت تخفیف از فروشگاه پیام

▶ تخفیفات نقدی خرید و فروش

گاهی اوقات مؤسسات تجاری برای پرداخت زودتر از موعد و پیشگیری از عدم پرداخت به موقع از تخفیفات نقدی استفاده می کنند. این تخفیفات در دفاتر خریدار در بستانکار حسابی به نام تخفیفات نقدی خرید و در دفاتر فروشنده در بدهکار حسابی به نام تخفیفات نقدی فروش به ثبت می رسد. مانده عادی حساب برگشت از خرید بستانکار و مانده عادی حساب برگشت از فروش بدهکار است.

▶ شرط فروش

در فروش نسبه، فروشندهگان کالا مدتی را برای دریافت طلب ناشی از فروش کالا به طور نسبه برای مشتریان خود تعیین می نمایند، که به آن شرط فروش گفته می شود.

▶ مثال شرط فروش نسبه

نسبه ۳۰ روزه، ۲٪ تخفیف به شرط پرداخت تا روز دهم: (ن / ۳۰، ۲٪ / ۱۰)

▶ نحوه ثبت تخفیف شرطی در دفتر روزنامه عمومی فروشنده

مثال: فرض کنید، تجارتخانه سهند در تاریخ دوم تیر کالایی را با شرط فروش (ن / ۶۰، ۲٪ / ۱۰) به قیمت ۳/۰۰۰/۰۰۰ به تجارتخانه نوید بفروشد.

بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ	
			روز	ماه
۳/۰۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	حسابهای دریافتی فروش ثبت بابت فروش کالا با شرط (ن / ۶۰، ۲٪ / ۱۰)	۲	تیر

▶ نحوه ثبت تخفیف شرطی در دفتر روزنامه عمومی خریدار

طبق مثال فوق نحوه ثبت در دفتر روزنامه خریدار به شرح زیر است :

بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ	
			روز	ماه
۳/۰۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰	خرید حسابهای پرداختنی ثبت بابت خرید کالا با شرط (ن / ۶۰ ، ۱۰۲)	۲	تیر

در مثال فوق چنانچه تجارتخانه نوید در تاریخ ۱۲ تیر ماه بدهی خود را به تجارتخانه سهند بپردازد آنگاه ثبت زیر را داریم :

بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ	
			روز	ماه
۳/۰۰۰/۰۰۰	۲/۹۴۰/۰۰۰ ۶۰/۰۰۰	صندوق تخفیفات نقدی فروش حسابهای دریافتنی ثبت بابت دریافت وجه طبق شرط تخفیف	۱۲	تیر

▶ ارزیابی موجودی کالا در پایان دوره

به طور کلی دو روش برای محاسبه موجودی کالا مورد استفاده قرار می گیرد :

* روش محاسبه دائمی موجودی کالا

* روش محاسبه ادواری موجودی کالا

▶ روش محاسبه دائمی موجودی کالا

در این روش حسابی به نام موجودی کالا در دفاتر افتتاح می گردد و کلیه خریدهای کالا در بدهکار این حساب به ثبت می رسند. همچنین در این روش حسابهایی مانند برگشت از خرید و تخفیفات نقدی خرید نیز نگهداری نمی شوند بلکه هزینه های مستقیم خرید در بدهکار حساب موجودی کالا و برگشت از خرید و تخفیفات و تخفیفات نقدی در بستانکار حساب موجودی کالا ثبت می شوند. در هر لحظه تعداد و ارزش موجودی کالا مشخص بوده ، نیازی به ارزیابی نمی باشد. این روش برای مؤسساتی که تعداد کالای مورد

معامله آنها کم ولی دارای ارزش زیاد می باشند مناسب است. اما در مؤسساتی که حجم خرید و فروش بسیار زیاد دارند مانند سوپر مارکت قابل استفاده نیست.

► فرم T روش دائمی موجودی کالا

حساب موجودی کالا

خرید ، هزینه های مستقیم خرید	برگشت از خرید و تخفیفات و تخفیفات نقدی خرید
------------------------------	--

► روش محاسبه ادواری موجودی کالا

در این روش کلیه خریدهای کالا ، در حسابی به نام خرید ثبت می شود. همچنین حسابهای جداگانه ای برای هزینه های مستقیم خرید ، برگشت از خرید و تخفیفات و تخفیفات نقدی خرید نگهداری می شود. (عکس روش دائمی)

► عمده ترین روشهای قیمت گذاری موجودی کالا (روش ادواری)

* روش اولین صادره از اولین وارده *FIFO (FIRST IN - FIRST OUT)*

* روش اولین صادره از آخرین وارده *LIFO (LAST IN - FIRST OUT)*

* روش میانگین با اعمال ضریب (میانگین موزون)

* روش اقل قیمت تمام شده یا قیمت روز یا بازار

► روش اولین صادره از اولین وارده *FIFO (FIRST IN - FIRST OUT)*

مفهوم این روش این است که کالاهایی که اول وارد انبار شده اول از انبار خارج گردد و در نتیجه کالاهایی که در پایان دوره در انبار باقی می ماند همان کالاهایی هستند که آخر وارد انبار شده و با قیمت جدید نیز خریداری شده است

► مثال (روش *FIFO*)

موجودی یکی از اقلام انبار مؤسسه ارمغان در پایان دوره ۵۰۰ عدد می باشد اطلاعات دیگر در مورد این کالا به شرح زیر است :

<u>مبلغ</u>	<u>نرخ</u>	<u>تعداد</u>	
ریال ۶/۰۰۰	۲۰ ریال	۳۰۰ عدد	موجودی اول دوره
ریال ۵/۰۰۰	۲۵ ریال	۲۰۰ عدد	خرید اول
ریال ۱۶/۰۰۰	۴ ریال	۴۰۰ عدد	خرید دوم
ریال ۲۷/۰۰۰		۹۰۰ عدد	جمع

اگر بخواهیم قیمت ۵۰۰ عدد موجودی پایان دوره را طبق روش فایفو اولین صادره از اولین وارده تعیین کنیم بر اساس این فرضیه قیمت موجودی باقیمانده به شرح زیر محاسبه می شود:

$$۴۰۰ * ۴ = ۱۶/۰۰$$

$$۱۰۰ * ۲۵ = ۲/۵۰۰$$

$$۱۶/۰۰۰ + ۲/۵۰۰ = ۱۸/۵۰۰ \quad \text{ارزش موجودی پایان دوره}$$

$$۲۷/۰۰۰ - ۱۸/۵۰۰ = ۸/۵۰۰ \quad \text{ارزش کالای مصرف شده}$$

▶ روش اولین صادره از آخرین وارده *(LAST IN - FIRST OUT) LIFO*

مفهوم این روش این است که کالاهایی که اول وارد انبار شده اول از انبار خارج گردد و در نتیجه کالاهایی که در پایان دوره در انبار باقی می ماند همان کالاهایی هستند که آخر وارد انبار شده و با قیمت جدید نیز خریداری شده است.

▶ مثال (روش *LIFO*)

موجودی یکی از اقلام انبار مؤسسه ارمغان در پایان دوره ۵۰۰ عدد می باشد اطلاعات دیگر در مورد این کالا به شرح زیر است:

<u>مبلغ</u>	<u>نرخ</u>	<u>تعداد</u>	
ریال ۶/۰۰۰	۲۰ ریال	۳۰۰ عدد	موجودی اول دوره
ریال ۵/۰۰۰	۲۵ ریال	۲۰۰ عدد	خرید اول
ریال ۱۶/۰۰۰	۴ ریال	۴۰۰ عدد	خرید دوم
ریال ۲۷/۰۰۰		۹۰۰ عدد	جمع

اگر بخواهیم قیمت ۵۰۰ عدد موجودی پایان دوره را طبق روش لایفو اولین صادره از آخرین وارده وارده تعیین کنیم بر اساس این فرضیه قیمت موجودی باقیمانده پایان دوره و ارزش کالای مصرف شده به شرح زیر محاسبه می شود:

$$*۳۰۰ * ۲۰ = ۶/۰۰۰$$

$$*۲۰۰ * ۲۵ = ۵/۰۰۰$$

$$* ارزش کالای پایان دوره ۶/۰۰۰ + ۵/۰۰۰ = ۱۱/۰۰۰$$

$$* ارزش کالای مصرف شده ۱۱/۰۰۰ = ۱۶/۰۰۰ - ۲۷/۰۰۰$$

▶ روش میانگین موزون

در این روش میانگین قیمت هر واحد، از تقسیم قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش به تعداد کالاهای آماده برای فروش محاسبه می گردد. حاصل این تقسیم بهای میانگین موزون هر واحد کالا را مشخص می نماید که برای محاسبه ارزش موجودی پایان دوره و قیمت تمام شده کالای فروش رفته مورد استفاده قرار می گیرد.

▶ مثال (روش میانگین موزون)

طبق مثال فوق ارزش کالای پایان دوره و مصرف شده طبق روش میانگین موزون عبارت است از:

* نرخ میانگین = مقدار کالای آماده برای فروش / قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

$$* ارزش کالای پایان دوره ۳۰ * ۵۰۰ = ۱۵/۰۰۰$$

$$* ارزش کالای مصرف شده ۲۷/۰۰۰ - ۱۵/۰۰۰ = ۱۲/۰۰۰$$

▶ روش اقل بهای تمام شده یا قیمت بازار

در این روش حسابدار از دو قیمت تمام شده کالا و قیمت بازار هر کدام که کمتر بود مبنای قیمت گذاری قرار می دهد.

▶ قیمت تمام شده کالای فروش رفته

برای به دست آوردن قیمت تمام شده کالای فروش رفته بایستی بعد از ارزشیابی موجودی پایان دوره طبق روشهای ارزشیابی از قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش کسر گردد:

* قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش
 * کسر می شود: موجودی کالای پایان دوره
 * قیمت تمام شده کالای فروش رفته

▶ **چگونگی افتتاح حساب موجودی کالا و اصلاح این حساب (در سیستم ادواری)**

هر گاه یک مؤسسه تجاری آغاز به کار نماید، در پایان اولین دوره مالی، حسابی به نام موجودی کالا در دفاتر افتتاح می کند، که ارزش موجودی کالا پس از ارزیابی از یک طرف در بدهکار آن و از طرف دیگر در بستانکار حساب خلاصه سود و زیان به ثبت می رسد. نتیجه این حساب به عنوان سود و زیان ویژه دوره مالی به حساب سرمایه انتقال می یابد.

▶ **نحوه بستن حساب موجودی کالا و افتتاح آن در سال جدید**

ابتدا فعالیت موجودی کالای ارزیابی شده را در دفتر روزنامه شرکت ثبت کرده، در مرحله دوم حساب موجودی کالای ابتدای دوره به خلاصه حساب سود و زیان بسته می شود و در مرحله سوم ثبت حساب موجودی کالای پایان دوره ارزیابی شده با خلاصه حساب سود و زیان متقابل می شود.

▶ **مثال (انتقال موجودی کالا به خلاصه حساب سود و زیان)**

مرحله اول -

فرض کنید در پایان سال -- ۱۳ فروشگاه امید موجودی کالا به میزان ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال ارزیابی گردیده باشد. در این تاریخ آرטיکل زیر جهت ثبت موجودی کالا در دفتر روزنامه عمومی فروشگاه نوشته می شود:

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ	
				روز	ماه
	۲/۰۰۰/۰۰۰		موجودی کالا	۲۹	۱۲
۲/۰۰۰/۰۰۰			حساب خلاصه سود و زیان ثبت موجودی کالای ارزیابی شده در پایان سال		

مرحله دوم -

حساب فوق در طی سال بدون تغییر باقی می ماند. در پایان سال پس از ارزیابی موجودی کالا ارزش آن معادل ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال تعیین گردید. در این تاریخ آرטיکلهای زیر به ثبت می رسند تا از یک طرف موجودی کالای ابتدای دوره بسته شود و از طرف دیگر، موجودی کالای ارزیابی شده در پایان دوره ثبت گردد.

بستانکار	بدهکار	عطف	شرح	تاریخ	
				روز	ماه
۲/۰۰۰/۰۰۰	۲/۰۰۰/۰۰۰	۳۳	حساب خلاصه سود و زیان	۱۲	۲۹
		۱۴	موجودی کالا ثبت بستن حساب موجودی کالای ابتدای دوره		
۵/۰۰۰/۰۰۰	۵/۰۰۰/۰۰۰	۱۴	موجودی کالا	۱۲	۲۹
		۳۳	حساب خلاصه سود و زیان مرحله سود ثبت موجودی کالای ارزیابی شده در پایان سال		

پس از نقل این آرتیکلها به حساب موجودی کالا در دفتر کل حساب مذکور به صورت زیر خواهد بود:

موجودی کالا

شماره حساب: ۱۴

تشخیص	مانده	بستانکار	بدهکار	شرح	تاریخ	
					روز	ماه
بد	۲/۰۰۰/۰۰۰		۲/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالا نقل از سال قبل	۱	۱
-	۰	۲/۰۰۰/۰۰۰		بستن موجودی کالای ابتدای سال	۱۲	۲۹
بد	۵/۰۰۰/۰۰۰		۵/۰۰۰/۰۰۰	ثبت موجودی کالای ارزیابی شده در پایان سال	۱۲	۲۹

▶ چگونگی محاسبه سود ناویژه و ویژه در مؤسسات تجاری

صورتحساب سود و زیان به دو شکل وجود دارد:

* صورتحساب سود و زیان شرکت خدماتی

* صورتحساب سود و زیان شرکت تجاری

▶ فرم صورتحساب سود و زیان شرکت های خدماتی

شرکت خدماتی

صورتحساب سود و زیان

برای سال مالی منتهی به

درآمد	***
کسر می شود :	
هزینه حقوق	**
هزینه آب و برق	**
هزینه نظافت	**
جمع هزینه ها	(**)
سود خالص	**

► فرم صورت حساب سود و زیان شرکت های بازرگانی

شرکت بازرگانی

صورت حساب سود و زیان

برای سال مالی منتهی به

فروش در طی دوره	***
کسر می شود : برگشت از فروش	(**)
تخفیفات نقدی فروش	(**)
	(**)
فروش خالص	***

قیمت تمام شده کالای فروش رفته :

موجودی کالای اول دوره	**
خرید طی دوره	**
اضافه می شود : هزینه حمل کالا	**
قیمت تمام شده کالای خریداری شده	**
کسر می شود : برگشت از خرید	(**)

تخفیفات نقدی خرید

(**)

(**)

خرید خالص

**

** قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

(*) کسر می شود : موجودی کالای پایان دوره

** قیمت تمام شده کالای فروش رفته

** سود ناخالص

کسر می شود : هزینه های عملیاتی :

(هزینه حقوق ، هزینه فروش ، هزینه بیمه)

(**) جمع هزینه ها

** سود خالص عملیاتی

▶ مثال (صورت حساب سود و زیان شرکت خدماتی)

اطلاعات زیر از شرکت خدماتی امید در دست می باشد :

* درآمدهای شرکت امید ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال

* هزینه حقوق ۴۰۰/۰۰۰ ریال

* هزینه آب و برق ۲۰۰/۰۰۰ ریال

* هزینه بیمه ۵۰/۰۰۰ ریال

* هزینه نظافت ۵۰/۰۰۰ ریال

مطلوبست محاسبه صورت حساب سود و زیان شرکت :

شرکت خدماتی

صورت حساب سود و زیان

برای سال مالی منتهی به

۸/۰۰۰/۰۰۰

درآمدها

کسر می شود :

۴۰۰/۰۰۰

هزینه حقوق

۲۰۰/۰۰۰

هزینه آب و برق

۵۰/۰۰۰

هزینه بیمه

۵۰/۰۰۰

هزینه نظافت

(۷۰۰/۰۰۰)

جمع هزینه ها

۷/۳۰۰/۰۰۰

سود خالص

▶ مثال (صورت حساب سود و زیان شرکت تجاری)

شرکت امید طی فروش سالانه خود درآمدهای معادل ۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال کسب کرده ، تخفیفات نقدی فروش معادل ۲۰/۰۰۰ ریال ، موجودی کالای اول دوره شرکت معادل ۶/۰۰۰/۰۰۰ ریال ، هزینه حمل کالای خریداری شده معادل ۳۰۰/۰۰۰ ریال ، برگشت از خرید معادل ۱۰۰/۰۰۰ ریال ، موجودی کالای پایان دوره معادل ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال ، هزینه حقوق معادل ۲۰۰/۰۰۰ ریال ، هزینه آب و برق معادل ۱۰/۰۰۰ ریال می باشد .
مطلوبست : تهیه صورت حساب سود و زیان شرکت :

شرکت بازرگانی امید

صورت حساب سود و زیان

برای سال مالی منتهی به ۱۲/۲۹

۹/۰۰۰/۰۰۰

فروش در طی دوره

(۲۰/۰۰۰)

کسر می شود : تخفیفات نقدی فروش

۸/۹۸۰/۰۰۰

فروش خالص

قیمت تمام شده کالای فروش رفته :

۶/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای اول دوره

۳۰۰/۰۰۰

اضافه می شود : هزینه حمل کالا

۶/۳۰۰/۰۰۰

قیمت تمام شده کالای خریداری شده

(۱۰۰/۰۰۰)

کسر می شود : برگشت از خرید

۶/۲۰۰/۰۰۰

خرید خالص

۱۲/۵۰۰/۰۰۰

قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

(۴/۰۰۰/۰۰۰)

کسر می شود : موجودی کالای پایان دوره

(۸/۵۰۰/۰۰۰)

قیمت تمام شده کالای فروش رفته

۴۸۰/۰۰۰

سود ناخالص

کسر می شود : هزینه های عملیاتی :

(۲۰۰/۰۰۰

هزینه حقوق)

► فرم محاسبه سود ناویژه دوره مالی

$$\begin{aligned} & \text{سود ناویژه دوره مالی} \\ & = \\ & \text{قیمت تمام شده کالای فروش رفته طی دوره مالی} \\ & - \\ & \text{درآمد حاصل از فروش طی دوره مالی} \end{aligned}$$

► فرم محاسبه سود ویژه دوره مالی

$$\begin{aligned} & \text{سود ویژه دوره مالی} \\ & = \\ & \text{هزینه های عملیاتی در طی دوره مالی} \\ & - \\ & \text{سود ناویژه دوره مالی} \end{aligned}$$

► مثال (محاسبه سود ناویژه)

فرض کنید شرکت پیام در طی دوره مالی درآمد حاصل از فروش آن معادل ۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال می باشد، قیمت تمام شده کالای فروش رفته معادل ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال، هزینه حمل و نقل کالای خریداری شده معادل ۲۰/۰۰۰ ریال می باشد. سود ناویژه دوره مالی به شرح زیر می باشد:

* $۲/۵۰۰/۰۰۰ = \text{سود ناویژه دوره مالی} - ۲/۰۰۰/۰۰۰$

* $500/000 =$ سود ناپیژده دوره مالی

▶ مثال (محاسبه سود ویژه)

فرض کنید شرکت پیام در طی دوره مالی درآمد حاصل از فروش آن معادل $2/500/000$ ریال می باشد، قیمت تمام شده کالای فروش رفته معادل $2/000/000$ ریال، هزینه حمل و کالای خریداری شده معادل $20/000$ ریال، هزینه فروش معادل $30/000$ ریال می باشد. سود ویژه دوره مالی به شرح زیر می باشد:

* $2/500/000 =$ سود ناپیژده دوره مالی - $2/000/000$

* $500/000 =$ سود ناپیژده دوره مالی

* $500/000 =$ سود ویژه دوره مالی - $30/000$

▶ تقسیم بندی صورت سود و زیان یک مؤسسه تجاری

* قسمت فروش

* قسمت قیمت تمام شده کالای فروش رفته

* قسمت هزینه های عملیاتی

▶ هزینه های فروش

به آن دسته از هزینه هایی گفته می شود که مربوط به قسمت فروش مؤسسه می باشند. هزینه هایی که مستقیماً و به طور کامل در ارتباط با عملیات فروش کالا هستند. این هزینه ها جزء هزینه های عملیاتی شرکت محسوب شده و در محاسبه سود خالص شرکت بکار می روند.

▶ برخی از انواع هزینه های فروش عبارتند از

هزینه حقوق فروشندگان، هزینه لوازم التحریر مصرفی فروشگاه، هزینه آب و برق فروشگاه، هزینه حمل کالای فروش رفته و هزینه های متفرقه فروش.

▶ هزینه های عملیاتی

هزینه هایی که جهت انجام عملیات یک مؤسسه تجاری، اعم از عملیات فروش و یا اداری انجام می گردد.

▶ هزینه های عمومی

آن دسته از هزینه هایی که مربوط به اداره امور مؤسسه بوده ، ارتباطی به عملیات فروش ندارند. هزینه های عمومی نامیده می شوند.

► برخی از انواع هزینه های عمومی عبارتند از

هزینه حقوق کارمندان اداری ، هزینه لوازم التحریر مصرفی عمومی ، هزینه آب و برق دفتر کار و هزینه های متفرقه عمومی.

► هزینه های متفرقه

آن دسته از هزینه های جزئی و اتفاقی که قابل طبقه بندی و ثبت در حسابهای عادی هزینه یک مؤسسه نیستند.

► مثال (هزینه های عملیاتی)

فرض کنید شرکت آذری هزینه هایی به شرح زیر داشته باشد :

هزینه حقوق ۳۰۰/۰۰۰ ریال ، هزینه متفرقه ۵۰/۰۰۰ ریال ، هزینه حمل کالا ۲۰/۰۰۰ ریال ، هزینه حمل کالای فروش رفته ۵/۰۰۰ ریال ، هزینه آب و برق ۳۰/۰۰۰ ریال. مجموع هزینه های عملیاتی این شرکت به شرح زیر می باشد :

هزینه های عملیاتی :

هزینه حقوق	۳۰۰/۰۰۰
هزینه حمل کالای فروش رفته	۵/۰۰۰
هزینه آب و برق	۳۰/۰۰۰
هزینه متفرقه	۵۰/۰۰۰
مجموع هزینه های عملیاتی	<u>۳۸۵/۰۰۰</u>

► قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

=

خرید خالص طی دوره مالی

+

موجودی کالای اول دوره مالی

✓ اطلاعات زیر در دست است

اگر فروش خالص یک مؤسسه ۵۰۰/۰۰۰ ریال و خرید خالص آن ۳۰۰/۰۰۰ ریال و موجودی کالای اول دوره ۹۰/۰۰۰ ریال و موجودی کالای پایان دوره ۸۰/۰۰۰ ریال باشد. قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش، قیمت تمام شده کالای فروش رفته، مبلغ موجودی کالا در ترازنامه پایان دوره و سود ناویژه فروش به شرح زیر است:

► محاسبه قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

=

خرید خالص

+

موجودی کالای اول دوره

$$۹۰/۰۰۰ + ۳۰۰/۰۰۰ = ۳۹۰/۰۰۰ = \text{قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش}$$

► محاسبه قیمت تمام شده کالای فروش رفته

قیمت تمام شده کالای فروش رفته

=

موجودی کالای پایان دوره

-

قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش

$$۳۹۰/۰۰۰ - ۸۰/۰۰۰ = ۳۱۰/۰۰۰ = \text{قیمت تمام شده کالای فروش رفته}$$

► مبلغ موجودی کالا در ترازنامه پایان دوره

مبلغ ۸۰/۰۰۰ ریال موجودی کالای پایان دوره دارد زیرا موجودی کالای اول دوره در ترازنامه پایان دوره بسته خواهد شد و صفر می شود.

► محاسبه سود ناویژه

$$\begin{aligned} & \text{سود ناویژه} \\ & = \\ & \text{بهای تمام شده کالای فروش رفته} \\ & - \\ & \text{فروش خالص} \end{aligned}$$

$$\text{سود ناویژه} = ۵۰۰/۰۰۰ - ۳۱۰/۰۰۰ = ۱۹۰/۰۰۰$$

► مثال (خرید خالص)

شرکت مازندران ۶۰۰/۰۰۰ ریال خرید داشته است و ۵۰/۰۰۰ ریال هزینه حمل کالای خریداری شده پرداخت نمود و ۱۰۰/۰۰۰ ریال تخفیفات نقدی خرید دریافت نمود و ۷۰/۰۰۰ ریال برگشت از خرید و تخفیفات داشته است. خرید خالص شرکت مازندران به شرح زیر محاسبه می شود:

$$\begin{aligned} & \text{(برگشت از خرید و تخفیفات + تخفیفات نقدی خرید) - هزینه حمل کالای خریداری شده} \\ & = ۴۸۰/۰۰۰ = ۶۰۰/۰۰۰ + ۵۰/۰۰۰ - (۱۰۰/۰۰۰ + ۷۰/۰۰۰) \end{aligned}$$

► مثال (محاسبه موجودی کالای پایان دوره)

فرض کنید شرکتی قیمت تمام شده کالای فروش رفته آن ۷۰۰/۰۰۰ ریال و قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش معادل ۸۵۰/۰۰۰ ریال باشد آنگاه موجودی کالای پایان دوره به شرح زیر است:

$$۸۵۰/۰۰۰ - X = ۷۰۰/۰۰۰$$

$$X = ۱۵۰/۰۰۰$$

► مثال (درآمد حاصل از فروش طی دوره مالی)

فرض کنید شرکتی سود ناویژه طی دوره مالی آن معادل ۸۰۰/۰۰۰ ریال و قیمت تمام شده کالای فروش رفته آن معادل ۷۰۰/۰۰۰ ریال باشد. درآمد حاصل از فروش طی دوره مالی به شرح زیر است:

بهای تمام شده کالای فروش رفته + سود ناویژه = درآمد حاصل از فروش طی دوره مالی

$$\text{درآمد حاصل از فروش طی دوره مالی} = 800/000 + 700/000 = 1/500/000$$

▶ فصل پنجم

انجام تعدیلات ، تهیه کاربرگ ، تهیه صورتهای مالی طبقه بندی شده ، بستن حسابها

▶ **تقسیم بندی فعالیت های مالی انجام شده توسط یک مؤسسه اقتصادی**

* فعالیت های مالی بیرونی

* فعالیت های مالی درونی

▶ **فعالیت های مالی بیرونی**

فعالیت های مالی بیرونی همان فعالیت هایی هستند که بین مؤسسه مورد نظر و سایر مؤسسات انجام می پذیرند. مانند قراردادی که برای بیمه ساختمان با شرکت بیمه منعقد می شود.

▶ **فعالیت های مالی درونی**

فعالیت های مالی درونی همان فعالیت هایی هستند که به منظور تعدیل مانده بعضی از حسابها و به دست آوردن مانده واقعی آنها در دفاتر مؤسسه انجام می پذیرند. مانند تعدیل مانده حساب پیش پرداخت بیمه ساختمان در پایان دوره مالی.

▶ **تقسیم بندی حساب های موجود در یک مؤسسه**

* حساب های دائمی

* حساب های موقتی

* حساب های مخلوط

▶ **حساب های دائمی**

این حسابها فقط مربوط به یک دوره مالی نبوده ، مانده آنها به دوره مالی بعد انتقال می یابد. حسابهای ترازنامه ای از نوع حساب های دائمی می باشند. در پایان هر دوره مالی ، حساب های دائمی مانده گیری شده سپس مانده های جدید در ترازنامه پایان دوره منعکس گردیده ، به دوره مالی بعد منتقل می گردند. نام دیگر حساب های دائمی ، حساب های واقعی نیز می باشد.

▶ **حساب های موقتی**

این حسابها که حسابهای اسمی نیز خوانده می شوند با پایان یافتن دوره مالی بسته شده ، در نتیجه مانده آنها به دوره مالی بعد انتقال نمی یابد. کلمه موقتی ، توصیف کننده خوبی برای این حسابهاست. زیرا آنها فقط در طی دوره مالی و به منظور طبقه بندی و محاسبه تغییرات حاصله در حساب حقوق صاحبان سرمایه افتتاح گردیده در طی این مدت تنها افزایش را نشان می دهند و نمی توانند کاهش را نشان دهند و سرانجام در پایان دوره بسته می شوند. حسابهای مربوط به صورتحساب سود و زیان جزء حسابهای موقتی می باشند. و مانده این حسابها به خلاصه حساب سود و زیان بسته می شود.

▶ حسابهای مخلوط

این حسابها همانطوری که از نامشان پیداست مخلوطی از حسابهای دائمی و موقتی می باشند. بدین ترتیب در پایان دوره با استفاده از تعدیلات ، حسابهای موقتی (سود و زیانی) بسته شده و حسابهای دائمی (ترازنامه ای) به دوره مالی بعد انتقال می یابند. حسابهای مخلوط مانند پیش پرداختها ، هزینه و پیش دریافت های درآمد.

▶ تعدیل حسابها

تمامی حسابها نیازی به تعدیل ندارند بلکه حسابهای مخلوط و آن دسته از هزینه ها و درآمدهایی که ثبت نگردیده اند ، باید تعدیل شوند. با تعدیل حسابها اشتباهات مربوط به ثبت فعالیتهای مالی در دفتر روزنامه و نقل آن به دفتر کل و مانده گیری ها تصحیح نمی گردند.

▶ روش حسابداری نقدی

در روش حسابداری نقدی ، پس از دریافت و یا پرداخت وجه مربوط به درآمد و هزینه آرتیکل مربوط به آن ثبت نمی گردد. در نتیجه نیازی به ثبت تعدیلات در پایان دوره مالی نمی باشد. روش حسابداری نقدی جزء اصول پذیرفته شده حسابداری نمی باشد.

▶ روش حسابداری تعهدی

در روش حسابداری تعهدی ، با قطعی شدن هر درآمد و یا هزینه ثبت مربوط به آن در دفاتر انجام می پذیرد. و ثبت آرتیکلهای درآمد و هزینه صورت می گیرد.

▶ تقسیم بندی ثبت های اصلاحی در پایان دوره جهت تعدیلات حسابها

* پیش پرداختهای هزینه

* پیش دریافتهای درآمد

* هزینه های ثبت نشده

* درآمدهای ثبت نشده

▶ پیش پرداخت هزینه و تعدیلات مربوط به آن

مخارجی که مؤسسه پرداخت می نماید ، اما منافع مربوط به آن در بیش از یک دوره مالی عاید می گردد. مانند پیش پرداخت اجاره.

▶ روش های ثبت پیش پرداخت هزینه در زمان پرداخت وجه نقد

* روش به حساب دارایی منظور کردن (استفاده از حساب دائمی)

* روش به حساب هزینه منظور کردن (استفاده از حساب موقت)

▶ روش ثبت پیش پرداخت زمانیکه به حساب دارایی منظور می شود

پیش پرداخت بیمه

صندوق

ثبت پیش پرداخت زمانیکه به حساب دارایی

منظور می شود.

▶ روش ثبت پیش پرداخت زمانیکه به حساب هزینه منظور می شود

۴۸۰/۰۰۰

۸۰/۱/۱
پیش پرداخت بیمه

۴۸۰/۰۰۰

صندوق

بابت پرداخت بیمه سه ساله

▶ مثال (پیش پرداخت با استفاده از حساب دائمی)

مؤسسه امید در تاریخ ۱۳۸۰/۱/۱ مبلغ ۴۸۰/۰۰۰ ریال بابت بیمه سه سال آینده پرداخت نمود. ثبت روزنامه در

زمان پرداخت وجه و اصلاحات پایان سال به شرح زیر است :

هزینه بیمه

صندوق

ثبت پیش پرداخت زمانیکه به حساب هزینه

منظور می شود.

در پایان سال حساب پیش پرداخت بیمه یک حساب مختلط بوده و باید بین هزینه و دارایی تفکیک شود:

۸۰/۱۲/۲۹ هزینه بیمه ۱۶۰/۰۰۰
 ۱۶۰/۰۰۰ پیش پرداخت بیمه
 بابت اصلاح حسابها

$$۴۸۰/۰۰۰ \div ۳ = ۱۶۰/۰۰۰ \quad \text{هزینه بیمه سالانه}$$

هزینه بیمه	پیش پرداخت بیمه
۱۶۰/۰۰۰	۱۶۰/۰۰۰
	۴۸۰/۰۰۰
	مانده ۳۲۰/۰۰۰

▶ مثال (پیش پرداخت با استفاده از حساب موقت)

مؤسسه امید در تاریخ ۱۳۸۰/۱/۱ مبلغ ۴۸۰/۰۰۰ ریال بابت بیمه سه سال آینده پرداخت نمود. ثبت روزنامه در زمان پرداخت وجه و اصلاحات پایان سال به شرح زیر است:

۸۰/۱/۱ هزینه بیمه ۴۸۰/۰۰۰
 ۴۸۰/۰۰۰ صندوق
 بابت پرداخت بیمه سه ساله

در پایان سال بخشی از هزینه بیمه هنوز تحقق نیافته است.

۸۰/۱۲/۲۹ پیش پرداخت بیمه
هزینه بیمه
بابت پرداخت بیمه سه ساله
۳۲۰/۰۰۰
۳۲۰/۰۰۰

هزینه بیمه		پیش پرداخت بیمه	
۳۲۰/۰۰۰	۴۸۰/۰۰۰		۳۲۰/۰۰۰
	مانده ۱۶۰/۰۰۰		

▶ پیش دریافت درآمد

مبالغی که مؤسسه بابت فروش کالا یا ارائه خدمات به مشتریان دریافت می کند، تا بعداً کالایی را تحویل دهد و یا خدمتی را ارائه نماید.

▶ صورت‌های پیش دریافت درآمد

* روش به حساب بدهی منظور کردن (استفاده از حساب دائمی)

* روش به حساب درآمد منظور کردن (استفاده از حساب موقت)

▶ روش ثبت پیش دریافت زمانیکه به حساب بدهی منظور می شود

▶ روش ثبت پیش دریافت زمانیکه به حساب درآمد منظور می شود

▶ مثال (پیش دریافت با استفاده از حساب دائمی)

در تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱ مؤسسه امید ۱۲۰/۰۰۰ ریال اجاره بابت یک سال آینده ساختمان را دریافت نمود. ثبت دریافت وجه نقد و اصلاح حسابها در دفتر روزنامه به شرح زیر است:

▶ مثال (پیش دریافت با استفاده از حساب موقت)

در تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱ مؤسسه امید ۱۲۰/۰۰۰ ریال اجاره بابت یک سال آینده ساختمان را دریافت نمود. ثبت دریافت وجه نقد و اصلاح حسابها در دفتر روزنامه به شرح زیر است:

▶ ثبت معکوس

معمولاً حسابداران به طور اختیاری برای ساده کردن عملیات حسابداری در دوره مالی بعد و اعمال روشی یکنواخت، در اولین روز دوره مالی بعد با یک ثبت معکوس حسابهای اصلاحی را در دو روش ثبت دریافتها و پرداختها در حسابهای درآمد و هزینه معکوس می نمایند.

▶ ثبت معکوس روش ثبت پرداختها در حساب هزینه

▶ ثبت معکوس روش ثبت دریافتها در حساب درآمد

▶ هزینه های ثبت نشده (بدهیهای ثبت نشده)

برای اجرای دقیق اصل مطابقت هزینه ها و درآمدهای دوره بایستی هزینه هایی که طی دوره مالی وقوع یافته ولی هنوز پرداخت نشده اند، شناسایی و در حسابها منعکس گردند. مانند هزینه آب و برق و هزینه دستمزد کارگران.

▶ مثال (هزینه های ثبت نشده)

مؤسسه خزر به دلیل عدم نقدینگی کافی در اسفند ماه حقوق یکی از کارکنان را به میزان ۲۰۰/۰۰۰ ریال پرداخت نکرده است ثبت اصلاحی آن به شرح زیر است :

۲۰۰/۰۰۰	هزینه حقوق	۱۲/۲۹
۲۰۰/۰۰۰	حقوق پرداختنی	
	ثبت هزینه حقوق یک ماهه یک کارمند	

▶ درآمدهای ثبت نشده

به درآمدهایی گفته می شود که طی دوره مالی تحقق یافته اند (خدمت ارایه گردیده و یا کالا تحویل مشتری داده شده است) اما تا پایان دوره مالی به دلیل آنکه هنوز وصول نشده و یا صورتحسابی بابت آنها فرستاده نشده نسبت به ثبت آنها اقدام نگردیده است. لذا لازم است در پایان دوره مالی با یک ثبت اصلاحی چنین درآمدهایی را از طرفی بعنوان یک طلب و از طرف دیگر بعنوان یک درآمد در دفاتر ثبت نماییم. درآمدهای ثبت نشده مانند حق الزحمه ها و خدمات ارایه شده و یا هر گونه درآمدی که تحقق یافته ولی وصول نشده.

▶ مثال (درآمدهای ثبت نشده)

در مؤسسه خدماتی ارمغان طی سال ۱۳۸۱ مدت ۷۰ ساعت کار توسط یکی از مشتریان از قرار ساعتی ۱۰۰۰ ریال انجام شده است که تا پایان اسفند ماه در حسابها انعکاس نیافته است. ثبت اصلاحی آن به شرح زیر می باشد:

۷۰/۰۰۰	حق الزحمه دریافتی	۱۲/۲۹
۷۰/۰۰۰	درآمد خدماتی	
	ثبت بابت خدمات به مدت ۷۰ ساعت در سال	

▶ سایر اصلاحات که بر اثر برآورد و تخمین تعیین می شود

آن دسته از عملیاتی که برای تسهیم بخشی از بهای تمام شده برخی از اقلام دارایی به حساب هزینه جاری واحد تجاری صورت می گیرد را شامل می شود. مانند منظور نمودن هزینه استهلاک روی برخی داراییها.

▶ استهلاک انباشته

حسابی است که مجموع مبالغ هزینه استهلاک منظور شده برای یک دارایی ثابت را از زمان تحصیل نشان می دهد. این حساب یک حساب کاهنده دارایی است.

▶ ارزش دفتری

ماشین آلات ***

استهلاک انباشته ***

ارزش دفتری ***

▶ مثال (استهلاک انباشته)

فرض کنید ماشین آلات یک کارخانه در تاریخ ۸۰/۱/۱ به بهای ۱۰۰ میلیون ریال تحصیل شده و عمر مفید آن پنج سال برآورد شده است. بنابراین سالانه ۲۰ میلیون ریال در اثر استفاده به هزینه تبدیل می شود:

در مثال فوق محاسبه ارزش دفتری پس از چهار سال به صورت زیر می باشد:

۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	ماشین آلات
۸۰/۰۰۰/۰۰۰	استهلاک انباشته
۲۰/۰۰۰/۰۰۰	ارزش دفتری

▶ روشهای محاسبه استهلاك

* روش خط مستقیم یا اقساط مساوی

* روش نزولی با نرخ ثابت

* روش جمع ارقام سالها

▶ روش خط مستقیم

در این روش فرض بر این است که دارایی در طی عمر مفید خود به صورت یکنواخت مورد استفاده است. لذا برای محاسبه استهلاك در هر دوره از فرمول زیر استفاده می شود:

سالهای عمر مفید / بهای تمام شده دارایی = استهلاك سالانه

▶ محاسبه هزینه استهلاك

استهلاك سالانه

=

بهای تمام شده دارایی

-

سالهای عمر مفید / ارزش اسقاط دارایی

▶ مثال

* استهلاك در صورتیکه ارزش اسقاط دارایی مذکور در پایان عمر مفید صفر باشد:

* چنانچه بهای تمام شده ائانه اداری ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال و عمر مفید آن ۵ سال باشد مطلوبست تعیین هزینه استهلاك ائانه اداری:

$۱/۰۰۰/۰۰۰ \div ۵ = ۲۰۰/۰۰۰$ = سالهای عمر مفید ÷ بهای تمام شده دارایی = هزینه استهلاك

هزینه استهلاك

۲۰۰/۰۰۰

استهلاك انباشته

۲۰۰/۰۰۰

بابت احتساب هزینه استهلاك اثاثه اداری

▶ مثال

استهلاك در صورتیکه ارزش اسقاط دارایی مذکور در پایان عمر مفید ۱۰۰/۰۰۰ ریال باشد:

سالهای عمر مفید ÷ (ارزش اسقاط - بهای تمام شده دارایی) = هزینه استهلاك

$$(۱/۰۰۰/۰۰۰ - ۱۰۰/۰۰۰) ÷ ۵ = ۱۸۰/۰۰۰$$

هزینه استهلاك

۱۸۰/۰۰۰

استهلاك انباشته

۱۸۰/۰۰۰

بابت احتساب هزینه استهلاك اثاثه اداری

▶ روش مانده نزولی

در این روش هزینه استهلاك هر سال نسبت به سال قبل در طی عمر مفید دارایی کاهش می یابد و برای محاسبه آن کافی است که ارزش دفتری دارایی ثابت ضربدر نرخ ثابتی که برای آن دارایی تعیین شده است به دست آید. هزینه استهلاك به شرح زیر است:

نرخ استهلاك * (ذخیره استهلاك - بهای تمام شده دارایی) = هزینه استهلاك

▶ مثال (روش مانده نزولی)

چنانچه بهای تمام شده اتومبیلی ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال و نرخ استهلاك آن ۲۵٪ و استهلاك انباشته آن ۲/۰۰۰/۰۰۰

ریال و ارزش اسقاط اتومبیل ۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال پیش بینی شود ، هزینه استهلاك به شرح زیر است:

$$۱/۲۵۰/۰۰۰ = ۲۵\% * (۷/۰۰۰/۰۰۰ - ۲/۰۰۰/۰۰۰) = \text{هزینه استهلاک}$$

▶ روش جمع ارقام سنوات

در این روش قیمت تمام شده دارایی با استفاده از ارقام سنوات عمر مفید آن تقسیم به نسبت می شود. مثلاً اگر عمر مفید یک دارایی ۵ سال باشد جمع ارقام سنوات عمر مفید آن ۱۵ سال خواهد بود ($۱۵ = ۲ + ۳ + ۴ + ۵$).

▶ مثال

استهلاک ماشین آلاتی با ارزش ۳۰/۰۰۰ ریال به شرح زیر است :

$$* \text{استهلاک سال اول} = ۳۰/۰۰۰ * ۵/۱۵ = ۱۰/۰۰۰$$

$$* \text{استهلاک سال دوم} = ۳۰/۰۰۰ * ۴/۱۵ = ۸/۰۰۰$$

$$* \text{استهلاک سال سوم} = ۳۰/۰۰۰ * ۳/۱۵ = ۶/۰۰۰$$

$$* \text{استهلاک سال چهارم} = ۳۰/۰۰۰ * ۲/۱۵ = ۴/۰۰۰$$

$$* \text{استهلاک سال پنجم} = ۳۰/۰۰۰ * ۱/۱۵ = ۲/۰۰۰$$

▶ کاربرد

پس از انجام اصلاحات و قبل از ثبت در دفاتر روزنامه و کل به منظور کشف اشتباهات احتمالی کاربرد تهیه می گردد. این عمل موجب می شود ، در صورتی که اشتباهی در ثبتهای اصلاحی رخ داده باشد ، قبل از ثبت در دفاتر قانونی اصلاح گردد.

▶ مزایای استفاده از کاربرد

- * باعث تسریع در تهیه صورتهای مالی و ارایه به موقع آن میشود.
- * باعث تقلیل اشتباهاتی که ممکن است در حین عملیات مربوط به اصلاح حسابها شود می گردد.
- * امکان تهیه ثبتهای اصلاحی و بستن حسابها قبل از ثبت در دفاتر را به طور پیش نویس فراهم می آورد.
- * کلیه مانده های دفتر کل و تراز آنها را نمایش می دهد.
- * کلیه حسابها و ارقام صورتهای مالی پایان دوره را فراهم می آورد.

▶ فرم کاربرد

مؤسسه

کاربرگ

برای سال منتهی به ...

ترازنامه		سود و زیان		تراز آزمایشی اصلاح شده		اصلاحات		تراز آزمایشی		نام حساب
بستانکار	بدهکار	بستانکار	بدهکار	بستانکار	بدهکار	بستانکار	بدهکار	بستانکار	بدهکار	

▶ انواع طبقات دارایی

«داراییهای جاری

«سرمایه گذاری های بلند مدت

«اموال ، ماشین آلات و تجهیزات (داراییهای ثابت)

«داراییهای نامشهود

«سایر داراییها

▶ داراییهای جاری

*صندوق

*سرمایه گذاریهای کوتاه مدت

*حسابهای دریافتی

*اسناد دریافتی

*موجودیها

*پیش پرداختهای هزینه

▶ داراییهای غیر جاری

سرمایه گذاریهای بلند مدت را داراییهای غیر جاری گویند زیرا سریع نقد نمی شوند.

▶ داراییهای ثابت

داراییهایی با عمری طولانی که غیر از زمین همگی دارای استهلاک می باشند. متداولترین داراییهای ثابت زمین ،

ساختمان و تجهیزات می باشند.

▶ داراییهای نامشهود

این داراییها نشاندهنده حقوق قانونی و یا ارتباط اقتصادی خاصی است ، که وجود فیزیکی نداشته ، منفعی را برای صاحب آن در آینده به دنبال دارد. مانند سرقتی ، حق الاختراع ، حق امتیاز تولید فرانشیز (استفاده از علائم تجاری شرکتها).

▶ سایر داراییها

هرگاه مؤسسه ای دارایی داشته باشد که نتواند آن را در یکی از گروههای فوق طبقه بندی کند از عنوان سایر داراییها استفاده می کند.

▶ انواع بدهی

* بدهیهای جاری

* بدهیهای بلند مدت

▶ دلایل فرآیند بستن حسابهای موقت

* در پایان دوره مالی ، کلیه حسابهای ترازنامه ای دارای مانده پایان دوره می باشند ، در حالیکه حساب حقوق صاحبان سرمایه مانده اول دوره را داراست و مانده ناشی از تأثیر نتایج فعالیتهای مالی را نشان نمی دهد. و به منظور انتقال سود یا زیان به حساب حقوق صاحبان سرمایه در پایان دوره مالی بسته می شوند.

* مانده حسابهای درآمد و هزینه به صفر برسد.

▶ نحوه بستن حسابهای موقت

* کلیه حسابهای موقتی که دارای مانده بستانکار هستند مانند فروش ، درآمد حق العمل ، درآمد اجاره ، درآمد بهره ، برگشت از خرید و تخفیفات و تخفیفات نقدی خرید به بستانکار حساب خلاصه سود و زیان بسته می شوند.

* کلیه حسابهای موقتی که دارای مانده بدهکار هستند مانند خرید ، هزینه های مستقیم خرید ، برگشت از فروش و تخفیفات ، تخفیفات نقدی فروش و کلیه حسابهای هزینه به بدهکار حساب خلاصه سود و زیان بسته می شوند.

▶ حساب T خلاصه سود و زیان جهت بستن حسابها

حساب خلاصه سود و زیان

<p>موجودی کالای پایان دوره ، فروش ، برگشت از خرید و تخفیفات ، تخفیفات نقدی خرید ، سایر درآمدها</p>	<p>موجودی کالای اول دوره ، خرید ، هزینه های مستقیم خرید ، برگشت از فروش و تخفیفات ، تخفیفات نقدی فروش هزینه های عملیات ، سایر هزینه ها</p>
--	--

▶ نحوه بستن حساب خلاصه سود و زیان

پس از بستن حسابهای موقتی به حساب خلاصه سود و زیان مانده گیری می شود ، مانده بدهکار این حساب نشاندهنده زیان ویژه و مانده بستانکار آن نشاندهنده سود ویژه می باشد که به حساب سرمایه بسته می شود.

▶ بستن حساب خلاصه سود و زیان در صورت داشتن مانده بستانکار

***	حساب خلاصه سود و زیان	۱۲/۲۹
***	سرمایه	
	بستن حساب خلاصه سود و زیان	

▶ بستن حساب خلاصه سود و زیان در صورت داشتن مانده بدهکار

***	حساب خلاصه سود و زیان	۱۲/۲۹
***	سرمایه	
	بستن حساب خلاصه سود و زیان	

▶ مثال (بستن حسابهای موقت به حساب خلاصه سود و زیان)

(در صورتیکه موجودی کالای اول دوره ۱/۲۵۰/۰۰۰ ریال و پایان دوره ۹۰۰/۰۰۰ ریال باشد) مانده قسمتی از حسابهای مؤسسه تجاری نوید پس از تعدیلات به شرح زیر است :

فروش	۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال
خرید	۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال
تخفیفات نقدی خرید	۴۰/۰۰۰ ریال
درآمد بهره	۳۰۰/۰۰۰ ریال

۱۲/۲۹	فروش	۴/۰۰۰/۰۰۰
	تخفیفات نقدی خرید	۴۰/۰۰۰
	حساب خلاصه سود و زیان	۴/۰۴۰/۰۰۰
۱۲/۲۹	حساب خلاصه سود و زیان	۲/۳۰۰/۰۰۰
	خرید	۲/۰۰۰/۰۰۰
	درآمد بهره	۳۰۰/۰۰۰

▶ بستن حساب خلاصه سود و زیان طبق مثال فوق

▶ بستن حساب برداشت

برداشت عبارت است از وجوه نقد ، کالا یا اموالی که صاحب مؤسسه از داراییهای مؤسسه به منظور مصارف شخصی بر می دارد. برداشت جزء هزینه محسوب نمی شود بلکه باید به حساب سرمایه بسته شود.

▶ نحوه بستن حساب برداشت

۱۲/۲۹ سرمایه صاحبان مؤسسه

برداشت

بستن حساب برداشت

▶ مثال (بستن حساب برداشت)

فرض کنید در مؤسسه تجاری مرند مانده حساب برداشت در تاریخ ۱۲/۲۹ مبلغ ۴۰۰/۰۰۰ ریال باشد. آرتیکل مربوط به بستن این حساب به شرح زیر است :

۴۰۰/۰۰۰	سرمايه صاحبان مؤسسه	۱۲/۲۹
۴۰۰/۰۰۰	برداشت	
	بستن حساب برداشت	

▶ حساب تراز اختتامی

حسابی است واسطه که برای بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی به وجود می آید و بلافاصله بسته می شود.

▶ تراز آزمایشی اختتامی

پس از بستن حسابهای موقتی ، حسابداران به منظور دست یابی به وسیله ای جهت کنترل صحت ثبت عملیات مربوط به بستن حسابها در دفتر روزنامه عمومی و نقل اقلام ثبت شده به حسابهای دفتر کل ، اقدام به تهیه یک تراز آزمایشی از مانده حسابهای باقیمانده که در واقع مانده حسابهای دائمی می باشند می نمایند. این تراز آزمایشی را تراز آزمایشی اختتامی می گویند.

▶ فرآیند بستن حسابهای دائمی

مانده حسابهای دائمی از یک سال به سال بعد انتقال می یابند. در پایان هر سال کلیه حسابهای دائمی بسته شده در سال جدید مجدداً افتتاح می گردند.

▶ روش های فرآیند بستن حسابهای دائمی در پایان دوره

*کلیه حسابهایی را که دارای مانده بدهکار هستند با حسابهایی که مانده بستانکار دارند بست.

*از دو حساب واسطه به نامهای حساب تراز اختتامی و حساب تراز افتتاحی کمک گرفت. تراز اختتامی برای بستن حسابهای دائمی در پایان دوره و تراز افتتاحی برای افتتاح حسابهای دائمی در ابتدای دوره مالی جدید می باشد.

▶ روش الف

نمونه ای از بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی جاری :

***	استهلاک انباشته ساختمان	۱۲/۲۹
***	حسابهای پرداختی	
***	سرمایه	
***	صندوق	
***	موجودی در بانک	
***	حسابهای دریافتی	

▶ **روش ب**

نمونه ای از بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی جاری :

***	تراز اختتامی	۱۲/۲۹
***	صندوق	
***	موجودی در بانک	
***	حسابهای دریافتی	
***	استهلاک انباشته ساختمان	۱۲/۲۹
***	حسابهای پرداختی	
***	سرمایه صاحبان مؤسسه	
***	تراز اختتامی	

▶ **حساب تراز افتتاحی**

حسابی است واسطه که برای افتتاح حسابهای دائمی در آغاز دوره مالی جدید به وجود می آید و بلافاصله بسته می شود.

▶ **نمونه ای از روش افتتاح حسابهای دائمی در ابتدای دوره مالی جدید**

***	صندوق	۱/۱
***	موجودی در بانک	
***	حسابهای دریافتی	
***	استهلاک انباشته ساختمان	
***	حسابهای پرداختی	
***	سرمایه صاحبان مؤسسه	

▶ نمونه ای از روش افتتاح حسابهای دائمی در ابتدای دوره مالی جدید

***	صندوق	۱/۱
***	موجودی در بانک	
***	حسابهای دریافتی	
***	تراز افتتاحی	
***	تراز افتتاحی	۱/۱
***	استهلاک انباشته ساختمان	
***	حسابهای پرداختی	
***	سرمایه صاحبان مؤسسه	

« نمونه سؤالات تستی »

کدام یک از موارد زیر جزء فعالیت های مالی می باشد؟

الف) تغییر در دارایی

ب) تغییر در بدهی

ج) تغییر در سرمایه

د) هر سه مورد

کدام یک از موارد زیر جزء تقسیم بندی واحدهای انتفاعی در ایران می باشد؟

الف) مؤسسات انفرادی، شرکتهای سرمایه، مؤسسات غیر تجاری

ب) مؤسسات حسابرسی، کسبه

ج) شرکت تضامنی، شرکت نسبی، شرکت مختلط

د) شرکت های سهامی، شرکت های دولتی و غیر سهامی

کدام یک از موارد زیر جزء مفروضات حسابداری می باشد؟

الف) قیمت تمام شده

ب) قابلیت مقایسه

ج) تداوم فعالیت های مالی، فرض دوره مالی

د) تمام موارد

کدام یک از مبانی زیر خط جدایی بین یک واحد اقتصادی و مالکین آن می باشد؟

الف) فرض وجود واحد اندازه گیری

ب) فرض داشتن شخصیت حقوقی جداگانه

ج) فرض تداوم فعالیت های مالی

د) فرض دوره مالی

کدام گزینه زیر نشان دهنده اصول مهم حسابداری می باشد؟

الف) اصل وضع هزینه های یک دوره از درآمدهای یک دوره

ب) اصل قابلیت مقایسه

ج) اصل افشاء، اصل قابل اعتماد بودن

د) تمام موارد فوق

کدام گزینه زیر نشان دهنده قابل اعتماد بودن اطلاعات مندرج در صورتهای مالی می باشد؟

الف) صحیح، قابل تأیید و تصویب

ب) کامل و جامع

ج) گزینه الف و ب

د) هیچکدام

کدام گزینه نشان دهنده تقسیم بندی رشته های حسابداری می باشد؟

الف) حسابداری مالی عمومی، دولتی

ب) حسابداری دولتی و خصوصی

ج) حسابداری واحد انتفاعی و غیر انتفاعی

د) حسابداری مالی، دولتی، صنعتی، مالیاتی، بودجه ای، حسابرسی، حسابداری سیستم، اجتماعی، غیر

انتفاعی

اموال و حقوق مالی متعلق به هر مؤسسه که قابل تقویم به پول و دارایی منافع آتی باشد چه گویند؟

الف) دارایی

ب) سرمایه

ج) بدهی

د) برداشت

کدام رویداد زیر باعث افزایش در یک دارایی و کاهش در دارایی دیگر می شود؟

الف) خرید نسیه کالا

ب) دریافت وجه نقد از مشتریان بدهکار

ج) پرداخت هزینه آگهی

د) برداشت کالا از انبار

کدام رویداد زیر باعث افزایش در یک دارایی و افزایش در سرمایه می شود؟

الف) خرید اثاثه اداری به طور نسیه

ب) دریافت وجه نقد از مشتریان به طور نقدی

ج) پرداخت هزینه اجاره

د) هیچکدام

کدام یک از صورتحساب های زیر وضع مؤسسه را در یک دوره مالی نشان می دهد؟

الف) ترازنامه

ب) صورت گردش وجوه نقد

ج) صورت سرمایه، سود و زیان، سود انباشته

د) سود و زیان

آقای علی با سرمایه گذاری به مبلغ ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال در ۱/۱ یک کتاب فروشی تأسیس کرده باشد در صورتی سرمایه گذاری مجدد ۱/۸۰۰/۰۰۰ ریال، سود ویژه دوره مالی ۴۵۰/۰۰۰ ریال، برداشت وی ۳۶۰/۰۰۰ ریال باشد سرمایه پایان دوره کدام گزینه است؟

الف) ۹۰/۰۰۰ ریال

ب) ۴/۸۹۰/۰۰۰ ریال

ج) ۴/۸۰۰/۰۰۰ ریال

د) ۴۰۰/۰۰۰ ریال

درآمد و هزینه های مهر ماه تعمیرگاه جوادی به شرح زیر است سود ویژه کدام می باشد؟

▪ حق الزحمه تعمیرات تلویزیون ۸۲۰/۰۰۰ ریال

▪ حق الزحمه تعمیرات رادیو ۳۶۰/۰۰۰ ریال

▪ هزینه دستمزد ۵۰۰/۰۰۰ ریال

▪ هزینه اجاره ۱۶۰/۰۰۰ ریال

▪ هزینه تلفن ۱۶/۰۰۰ ریال

▪ هزینه آب و برق ۲۴/۰۰۰ ریال

الف) ۱/۱۸۰/۰۰۰ ریال

ب) ۴۸۰/۰۰۰ ریال

ج) ۷۰۰/۰۰۰ ریال

د) ۶۸۰/۰۰۰ ریال

در سؤال قبل درآمد تعمیرگاه کدام گزینه است؟

الف) ۶۸۰/۰۰۰ ریال

ب) ۴۸۰/۰۰۰ ریال

ج) ۱/۱۸۰/۰۰۰ ریال

د) ۷۰۰/۰۰۰ ریال

اگر در یک مؤسسه خدماتی درآمد دوره مالی بیشتر از هزینه های دوره مالی باشد نتیجه کدام گزینه می باشد؟

الف) زیان

ب) سود ویژه

ج) سود ناویژه

د) سود و زیان

اگر در یک مؤسسه خدماتی در آمد دوره مالی کمتر از هزینه های دوره مالی باشد نتیجه کدام گزینه می باشد؟

الف) زیان

ب) سود ویژه

ج) سود ناویژه

د) سود و زیان

در اصطلاح حسابداری ثبت رقمی در سمت راست یک حساب ثبت رقمی در سمت چپ یک حساب معمولاً چه می گویند؟

الف) بدهکار - بستانکار

ب) بستانکار - بدهکار

ج) گزینه الف و ب

د) هیچکدام

آقای محمدی تجارخانه خود را اول مهر افتتاح می نماید اختصاص مبلغ ۳/۶۰۰/۰۰۰ ریال جهت سرمایه مؤسسه تجزیه و تحلیل این ثبت کدام گزینه می باشد؟

الف) موجودی وجه نقد دارایی افزایش می یابد

ب) سرمایه افزایش می یابد

ج) بدهی افزایش می یابد

د) گزینه الف و ب

پرداخت حقوق کارگران به مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال کدام حساب بدهکار می شود؟

الف) هزینه حقوق پرداختنی

ب) صندوق

ج) حسابهای پرداختنی

د) هزینه حقوق

کدام یک از حسابهای زیر جزء حساب سرمایه می باشد؟

الف) موجودی کالا

ب) برداشت

ج) اسناد دریافتنی

د) حسابهای پرداختنی

کدام یک از حسابهای زیر اسمی می باشد؟

الف) الف حسابهای دریافتنی

ب) صندوق

ج) درآمد و هزینه

د) حسابهای پرداختنی

حسابهایی که مانده آنها از یک دوره مالی به دوره مالی بعد انتقال می یابد چه حسابی هستند؟

الف) حسابهای موقتی

ب) حسابهای اسمی

ج) حسابهای موقتی و اسمی

د) حسابهای دائمی و حقیقی

ارسال صورتحسابی به مبلغ ۴۰۰/۰۰۰ ریال برای مشتریان که خود وجه دریافت نشد کدام ثبت زیر صحیح است؟

- الف) بانک ۴۰۰/۰۰۰ -- پیش دریافت ۴۰۰/۰۰۰
- ب) حسابهای دریافتی ۴۰۰/۰۰۰ -- درآمد ۴۰۰/۰۰۰
- ج) بانک ۴۰۰/۰۰۰ -- حسابهای دریافتی ۴۰۰/۰۰۰
- د) بانک ۴۰۰/۰۰۰ -- درآمد ۴۰۰/۰۰۰

دریافت مبلغی بابت خدماتی که در ظرف سه ماه به مشتریان ارایه خواهد شد. چه حسابی بدهکار می شود؟

- الف) صندوق
- ب) پیش دریافت
- ج) حسابهای دریافتی
- د) درآمد

شرکت نهاوند در تاریخ ۲/۴ کالایی را به طور نسیه ۶۰ روزه با شرط ۲۰ روزه ۲٪ تخفیف به مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال خریداری می کند و در تاریخ ۴/۲۰ مبلغ آن را پرداخت می کند در تاریخ ۲/۴ شرکت چه ثبتی بابت این رویداد می زند؟

- الف) خرید ۲۰۰/۰۰۰ ریال بستانکار
- ب) تخفیفات نقدی خرید ۴/۰۰۰ ریال بدهکار
- ج) حسابهای پرداختی ۱۹۶/۰۰۰ ریال بدهکار
- د) حسابهای پرداختی ۱۹۶/۰۰۰ ریال بستانکار

با توجه به سؤال ۱ (؟ کدام سوال) کدام گزینه زیر در مورد ثبت در تاریخ ۴/۲۰ صحیح می باشد؟

- الف) حسابهای پرداختی ۱۹۶/۰۰۰ ریال بدهکار
- ب) صندوق ۱۹۶/۰۰۰ ریال بستانکار
- ج) حسابهای پرداختی ۲۰۰/۰۰۰ ریال بدهکار
- د) حسابهای پرداختی ۱۹۶/۰۰۰ ریال بستانکار

چنانچه شرکت مازندران مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال فروش داشته باشد و ۵۵/۰۰۰ ریال برگشت از فروش و تخفیفات و ۳۰/۰۰۰ ریال تخفیفات نقدی فروش داشته باشد. فروش خالص شرکت چقدر خواهد بود؟

الف) ۵۳۰/۰۰۰ ریال

ب) ۴۱۵/۰۰۰ ریال

ج) ۵۵۵/۰۰۰ ریال

د) ۵۸۵/۰۰۰ ریال

خرید اثاثه اداری به طور ۵۰٪ نقد و ۵۰٪ نسیه به مبلغ ۳۰۰/۰۰۰ ریال توسط شرکت سازند به چه صورت در دفاتر ثبت خواهد شد؟

الف) اثاثه اداری ۱۵۰/۰۰۰ ریال بدهکار

ب) صندوق ۱۵۰/۰۰۰ ریال بستانکار

ج) اثاثه اداری ۱۵۰/۰۰۰ ریال بدهکار

د) حسابهای پرداختنی ۳۰۰/۰۰۰ ریال بستانکار

اگر شرکت مهتاب معادل ۴۰۰/۰۰۰ ریال فروش به طور نسیه با شرط ن / ۶۰، ۲ / ۱۰ در تاریخ ۳/۱ داشته باشد و در تاریخ ۳/۲ مبلغ آن را دریافت نماید. کدام گزینه در مورد ثبت در تاریخ ۳/۱ صحیح است؟

الف) فروش ۴۰۰/۰۰۰ ریال بدهکار

ب) فروش ۳۹۲/۰۰۰ ریال بستانکار

ج) فروش ۴۰۰/۰۰۰ ریال بستانکار

د) صندوق ۴۰۰/۰۰۰ ریال بدهکار

شرکتی مبلغ ۱۵۰/۰۰۰ ریال کالا خریداری کرده است ولی به دلیل معیوب بودن کالا مبلغ ۲۰/۰۰۰ ریال از کالای مزبور را برگشت داده است. ثبت مربوط به برگشت کالا کدام است؟

الف) خرید ۲۰/۰۰۰ -- برگشت از خرید ۲۰/۰۰۰

ب) صندوق یا دریافتی ۲۰/۰۰۰ -- برگشت از خرید ۲۰/۰۰۰

ج) برگشت از خرید ۲۰/۰۰۰ -- صندوق ۲۰/۰۰۰

د) برگشت از خرید ۲۰/۰۰۰ -- خرید ۲۰/۰۰۰

آرتیکل اصلاحی مربوط به موجودی کالای اول دوره خرید هر گاه موجودی اول دوره ۲۰۰/۰۰۰ ریال و موجودی پایان دوره ۱۵۰/۰۰۰ ریال باشد. کدام مورد زیر صحیح است؟

الف) موجودی کالا ۲۰۰/۰۰۰ -- خلاصه حساب سود و زیان ۲۰۰/۰۰۰

ب) خلاصه حساب سود و زیان ۱۵۰/۰۰۰ -- موجودی کالا ۱۵۰/۰۰۰

ج) خلاصه حساب سود و زیان ۲۰۰/۰۰۰ -- موجودی کالا ۲۰۰/۰۰۰

د) موجودی کالا ۱۵۰/۰۰۰ -- خلاصه حساب سود و زیان ۱۵۰/۰۰۰

در کدام یک از روش های تعیین قیمت تمام شده موجودی کالا در پایان دوره بر اساس قیمت آخرین خریدها خواهد بود؟

الف) روش میانگین

ب) روش اولین صادره از اولین وارده (FIFO)

ج) روش اولین صادره از آخرین وارده (LIFO)

د) روش اقل قیمت تمام شده

شرکت خزر در طی سال مبلغی معادل ۱۶/۰۰۰ ریال خرید خالص داشته است. با توجه به اینکه موجودی کالای پایان دوره ۲/۰۰۰ ریال و قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش ۲۳/۰۰۰ ریال باشد. موجودی کالای اول دوره چقدر می باشد؟

الف) ۹/۰۰۰ ریال

ب) ۲۱/۰۰۰ ریال

ج) ۷/۰۰۰ ریال

د) ۱۴/۰۰۰ ریال

اطلاعات زیر از شرکت احسان در دست است :

■ نسبت سود ناویژه به فروش ۳۷٪

■ سود ناویژه ۱/۱۰۰/۰۰۰ ریال

■ هزینه های مستقیم خرید ۴۰/۰۰۰ ریال

فروش خالص چقدر می باشد؟

الف) ۴۰۷/۰۰۰ ریال

ب) ۲/۹۷۲/۹۷۳ ریال

ج) ۲/۸۶۴/۸۶۵ ریال

د) ۲/۹۳۲/۹۷۳ ریال

اطلاعات زیر در دست است :

■ نسبت سود ناویژه به فروش ۴۰٪

■ فروش طی دوره ۳/۲۰۰/۰۰۰ ریال

■ برگشت از فروش ۲۰۰/۰۰۰ ریال

سود ناویژه چقدر است؟

الف) ۱/۲۸۰/۰۰۰ ریال

ب) ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال

ج) ۷/۵۰۰/۰۰۰ ریال

د) ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال

در شرکت آژند موجودی کالای ابتدای دوره ۳۰/۰۰۰ ریال و موجودی ارزیابی شده در پایان دوره ۳۳/۰۰۰ ریال می باشد. ثبت اصلاحی مربوط به بستن موجودی کالای اول دوره کدام است؟

- الف) موجودی کالا ۳۳/۰۰۰ -- خلاصه حساب سود و زیان ۳۳/۰۰۰
- ب) خلاصه حساب سود و زیان ۳۳/۰۰۰ -- موجودی کالا ۳۳/۰۰۰
- ج) خلاصه حساب سود و زیان ۳۰/۰۰۰ -- موجودی کالا ۳۰/۰۰۰
- د) موجودی کالا ۳۰/۰۰۰ -- خلاصه حساب سود و زیان ۳۰/۰۰۰

طبق سؤال ۱۲ (؟سوال ۱۲ چیست) ثبت ارزیابی موجودی کالای پایان دوره و انتقال مانده موجودی به دوره بعد کدام است؟

- الف) موجودی کالا ۳۳/۰۰۰ خلاصه حساب سود و زیان ۳۳/۰۰۰
- ب) خلاصه حساب سود و زیان ۳۰/۰۰۰ موجودی کالا ۳۰/۰۰۰
- ج) خلاصه حساب سود و زیان ۳۳/۰۰۰ موجودی کالا ۳۳/۰۰۰
- د) موجودی کالا ۳۰/۰۰۰ خلاصه حساب سود و زیان ۳۰/۰۰۰

تجارتخانه فارس، ساختمانی به قیمت ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال در ابتدای سال خریداری نمود. عمر مفید ساختمان ۲۰ سال می باشد و اگر ارزش اسقاط ساختمان مذکور ۵۰۰/۰۰۰ ریال باشد در پایان سال آرتیکل اصلاحی مربوطه کدام گزینه است؟

- الف) هزینه استهلاک ساختمان ۱۰۰/۰۰۰
- ب) هزینه استهلاک ساختمان ۱۷۵/۰۰۰
- ج) ساختمان ۱۰۰/۰۰۰

استهلاک انباشته ساختمان ۱۷۵/۰۰۰

ج) هزینه استهلاک ساختمان ۲۰۰/۰۰۰

استهلاک انباشته ساختمان ۲۰۰/۰۰۰

د) هزینه استهلاک ساختمان ۱۷۵/۰۰۰

ساختمان ۱۷۵/۰۰۰

اگر تجارتخانه شمال ۲۰۰/۰۰۰ حق بیمه دو ساله در تاریخ ۷/۱ پرداخت نموده باشد در پایان سال چه ثبت اصلاحی لازم است؟

الف) هزینه بیمه ۱۰۰/۰۰۰

پیش پرداخت بیمه ۱۰۰/۰۰۰

ب) هزینه بیمه ۵۰/۰۰۰

صندوق ۵۰۰/۰۰۰

ج) هزینه بیمه ۵۰/۰۰۰

پیش پرداخت بیمه ۵۰/۰۰۰

د) هیچکدام

شرکت آژند صنعت ۱۵۰/۰۰۰ ریال ملزومات خریداری کرده باشد و در پایان سال پس از موجودی گیری مشخص شود که ۴۵/۰۰۰ ریال از موجودی ملزومات باقی مانده است کدام گزینه در رابطه با ثبت اصلاحی ملزومات در پایان دوره صحیح می باشد؟

الف) ملزومات ۴۵/۰۰۰ ریال بدهکار

- (ب) ملزومات ۴۵/۰۰۰ ریال بستانکار
 (ج) هزینه ملزومات ۱۰۵/۰۰۰ ریال بدهکار
 (د) هزینه ملزومات ۴۵/۰۰۰ ریال بدهکار

شرکت البرز بابت ارائه خدمات قراردادی یک ساله با شرکت آذر در تاریخ ۷/۱ منعقد نموده و ۳۰۰/۰۰۰ ریال وجه نقد دریافت نمود ثبت اصلاحی مربوط به پایان سال کدام گزینه است؟

الف) پیش دریافت درآمد ۳۰۰/۰۰۰
 صندوق ۳۰۰/۰۰۰

ب) پیش دریافت درآمد ۱۵۰/۰۰۰
 درآمد ۱۵۰/۰۰۰

ج) پیش دریافت درآمد ۱۵۰/۰۰۰
 صندوق ۱۵۰/۰۰۰

د) پیش دریافت درآمد ۳۰۰/۰۰۰
 درآمد ۳۰۰/۰۰۰

شرکت خدمات فارس در تاریخ اول بهمن ماه ۱۳XX و ام یک ساله ای معادل ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال دریافت می دارد. بهره این وام ۱۲٪ است که بهره آن هر شش ماه یکبار پرداخت می شود کدام گزینه در مورد آرتیکل اصلاحی مربوط به پایان دوره صحیح است؟

الف) هزینه بهره ۶۰/۰۰۰
 بهره پرداختنی ۶۰/۰۰۰

ب) هزینه بهره ۱۲۰/۰۰۰

بهره پرداختنی ۱۲۰/۰۰۰

ج) هزینه بهره ۶۰/۰۰۰
وام ۶۰/۰۰۰

د) هزینه بهره ۱۲۰/۰۰۰
وام ۱۲۰/۰۰۰

هزینه هایی که برای اداره یک موسسه و تحصیل سود در طی یک دوره مالی انجام می پذیرد چه نام دارند؟

الف) هزینه های عملیات

ب) هزینه های فروش

ج) هزینه های عمومی

د) هزینه های اداری

حساب خلاصه سود و زیان در پایان دوره بعد از اصلاحات مربوط به چه حسابی بسته می شود؟

الف) دارایی

ب) بدهی

ج) سرمایه

د) هیچکدام

حساب برداشت در پایان سال به چه حسابی بسته می شود؟

الف) خلاصه سود و زیان

ب) سرمایه

ج) برداشت

د) هیچکدام

کدامیک از حساب های زیر با تراز اختتامی بسته می شوند؟

الف) حساب های دائمی

ب) حساب های موقت

ج) حساب های مختلط

د) هیچکدام

در پایان دوره هنگام بستن حساب های موقت حساب فروش به چه صورت و به چه صورت و به چه حسابی بسته می شود؟

الف) فروش بدهکار و به حساب سرمایه بسته می شود

ب) فروش بستانکار و به حساب خلاصه سود و زیان بسته میشود

ج) فروش بدهکار و به حساب خلاصه سود و زیان بسته میشود

د) فروش بستانکار و به حساب سرمایه بسته می شود

برای بستن حساب های موقت از چه حسابی استفاده می گردد؟

الف) تراز اختتامی

ب) تراز افتتاحی

ج) خلاصه سود و زیان

د) هیچکدام

برای بستن حساب خلاصه سود و زیان با مانده بستانکار ... و ... می شود؟

الف) سرمایه بستانکار و حساب خلاصه سود و زیان بدهکار

ب) سرمایه بدهکار و حساب خلاصه سود و زیان بستانکار

ج) درآمد بستانکار و خلاصه سود و زیان بدهکار

(د) هیچکدام

برای افتتاح حساب های بدهی در ابتدای دوره مالی جدید، ثبتی به صورت ... انجام می پذیرد؟

الف) تراز افتتاحی بدهکار، تراز افتتاحی بستانکار

ب) تراز افتتاحی بدهکار، بدهی ها بستانکار

ج) تراز اختتامی بدهکار، بدهی ها بستانکار

د) تراز افتتاحی بدهکار، تراز اختتامی بستانکار

ثبت آرتیکل اصلاحی مربوط به استهلاك در پایان دوره مالی کدام يك از گزینه های زیر بدهکار می شود؟

الف) استهلاك انباشته

ب) هزینه استهلاك

ج) پیش پرداخت استهلاك

د) هزینه

در سؤال ۱۷ (؟ کدام سوال) کدام حساب بستانکار می گردد؟

الف) هزینه استهلاك

ب) استهلاك دارائی نامشخص

ج) استهلاك انباشته

د) استهلاك انباشته دارائی غیر جاری

اگر موسسه مازند گستر ساختمان محل کار خود را به قیمت ۶/۸۰۰/۰۰۰ ریال خریداری کند عمر مفید ۲۰ سال قابل استفاده باشد تاریخ خرید ۷۹/۱/۱ ثبت اصلاحی در پایان دوره مالی ۷۹ کدام گزینه است؟

الف) دارائی ۶/۸۰۰/۰۰۰

استهلاك انباشته ۶/۸۰۰/۰۰۰

ب) پیش پرداخت ۶/۸۰۰/۰۰۰

دارائی بستانکار ۶/۸۰۰/۰۰۰

ج) هزینه استهلاک ساختمان ۲۴۰/۰۰۰

استهلاک انباشته ۲۴۰/۰۰۰

د) هزینه استهلاک ساختمان ۳۴۰/۰۰۰

استهلاک انباشته ساختمان ۳۴۰/۰۰۰

موسسه مازند گستر در تاریخ اول خرداد ماه ساختمان محل کار خود را با پرداخت ۴۸۰/۰۰۰ ریال برای مدت دو سال در مقابل آتش سوزی بیمه نماید کدام گزینه ثبت در مورخ ۷۹/۳/۱ می باشد؟

الف) بیمه ساختمان ۴۸۰/۰۰۰

بانک ۴۸۰/۰۰۰

ب) پیش پرداخت بیمه ساختمان ۴۸۰/۰۰۰

بانک ۴۸۰/۰۰۰

ج) هزینه بیمه بدهکار ۲۰۰/۰۰۰

پیش پرداخت بیمه ۳۰۰/۰۰۰

د) پیش پرداخت بیمه ۲۰۰/۰۰۰

هزینه بیمه ۲۰۰/۰۰۰

در سؤال قبل در پایان سال ۷۹ ثبت اصلاحی کدام حساب بدهکار می شود؟

الف) پیش پرداخت بیمه ۲۰۰/۰۰۰

ب) بانک ۲۰۰/۰۰۰

ج) هزینه بیمه ساختمان ۲۰۰/۰۰۰

د) هر سه مورد

اگر موجودی ابتدای دوره ۸۰۰/۰۰۰ موجودی پایان دوره ۹۰۰/۰۰۰ ریال کدام موجودی در پایان دوره در ترازنامه می آید؟

الف) ۸۰۰/۰۰۰ ریال

ب) ۱۰۰/۰۰۰ ریال

ج) ۹۰۰/۰۰۰ ریال

د) ۱/۷۰۰/۰۰۰ ریال

اگر مانده خلاصه سود و زیان مبلغ ۱/۲۰۸/۰۰۰ ریال بستانکار می باشد. در پایان دوره کدام گزینه برای بستن بدهکار یا بستانکار می گردد؟

الف) برداشت بدهکار ۱/۲۰۸/۰۰۰

ب) سرمایه بدهکار ۱/۲۰۸/۰۰۰

ج) سرمایه بستانکار ۱/۲۰۸/۰۰۰

د) سود خالص بدهکار ۱/۲۰۸/۰۰۰

برای بستن حساب سرمایه چه ثبتی انجام می پذیرد؟

الف) حساب سرمایه بدهکار، حساب های دارائی بستانکار

ب) حساب سرمایه بدهکار، حساب تراز افتتاحی بستانکار

ج) حساب سرمایه بدهکار، حساب تراز اختتامی بستانکار

د) هیچکدام

هزینه بیمه کالا جزء... می باشد؟

الف) هزینه های فروش

ب) هزینه های عمومی

ج) هزینه های ثابت نشده

د) هیچکدام